

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentum super Cantica canticorum

Gregor <I., Papst>

[Basel], 13. März 1496

Expositio beati Gregorii pape super Cantica canticorum feliciter incipit

[urn:nbn:de:bsz:31-313445](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-313445)

dam ad contemplationē dei scalam fecit: ut dum primū in seculo bene gerunt honesta: postmodū etiam honesta secularis spiciant: ad extremū vero dei intima conspiciant. Sic autē generaliter ex voce sancte ecclesie aduentus domini in hoc opere prestolatur: ut etiam specialiter vnaqueque anima ingressum dei ad cor suū tanquā adiuturū sponsi in thalamū aspiciat. Itaque in ecclesia diu prestolans aduentū domini diu sitiens fontem vite: quomodo oportet videre presentiam sponsi sui: quomodo desideret dicat.

Explicit prologus.

Expositio beati Gregorij pape super Cantica canticorum feliciter incipit. Capitulum. I

Oscule me osculo oris sui. Os sponsi inspiratio xpi. Osculum oris: dulcis amor inspirationis. Dicit ergo sponsa desiderio estuans: et in amplexibus sponsi sui

inardescens. Oscule me osculo oris sui. Sic si diceret: Ille quē super omnia immo solū diligo: veniat qui dulcedie sue inspirationis me tangat: quia cū eius osculum sentio: subita imitatioe me derelinquo: et in eius similitudinē illico liquefacta trāsformor. Fastidit quippe sancta mens omnia que corpus sentit: et in illa spiritualia tota trāsmutari cōcupiscit. Et dū ista obstrepent: in illa fugit: seque abscondere ne hec sentiat: appetit. Ideoque osculū sponsi querit: quia si illa gratissimi amoris vinculo hic non trahit. Hec vi sue molestissime grauedinis detēta: quomodo se ad illum cōferat omnino nō inuenit. Sed prius xps anxietatē eius sentiens: amore dīlgens: votū exaudiens: osculū porrigit: et

ne desiderio laefecat: gustu sue suauitatis lenit: et dū suam presentiam exhibet: eam ad matius dilectiois osculū accendit. Unde hec illū sentiens ad eū se cōuertit: et quem presentē habet: mox gauēdens voce mutata alloquitur: et dicit:

Quia meliora sunt vbera tua vino flagrantia vnguentis optimis.] Vbera christi: dilectio dei et proximi. Ex his vberibus sponsam suam lacte pietatis nutrit: et inter temptationū turbines his etiā fouet: et nutrit: et ut persistat reficit. Quid autē per vinū: nisi cura temporalis exprimit? A qua mens secularis cuiuslibet inebriat: ut ad inuisibilia cognoscenda aut ex toto: aut pene insensibilis reddatur. Sed vbera sponsi vino meliora existunt: quia illud necat: hec nutrit. Illud oculos mētis turbat: hec acuit. Et illud apostotare facit etiā sapientes: hec ipsos ideot: sicut vtiq; sapientissimos faciunt. Que quot vicibus sponsa cū dilectiois vbertate fugit: tot sentētias sapientie in ventrem memorie trahit. Charitas enim sancta cor pacificat: mentē in temptatioibus roborat: et ut sedes sapientie sit anīa iusti: quietē tribuit: et locū preparat. Hec vbera vbera vngentis optimis flagrant: quia odore suauitatis per sapientie verba: et sanctitatis exempla seculū portauit. Quicūq; enim sancta charitate per gratiā dei se reficit: is spiritualiū donorum et odorem et suauitatem sentit. Quorum bonorum vbertate proximos quosque ad interiora gustāda seculū trahit: et ut in amorem diuinū conualescat: istis vberibus nutrit.

Oleū effusum nomen tuū.] Nomen sponsi xpus est. Sed nomen sponsi quasi oleū effundit: quia quicūq; nomine xpiano in veritate censent: charitate sancta affluit: quia molliunt: et ut flammam ex emplo emitant: eadē charitate suffundunt. Hac charitate in amore ipsius xpi vehemētius accendunt: et ab ipso accipiunt: quo ei amplius inbereat: quo perfundunt. Hinc est quod sequitur.

¶ Ideo adolescentule dilexe-
runt te. **¶** Quid est per adolescentu-
las: nisi sancte anime designant: que ba-
ptismatis aqua per spiritum sanctum rege-
nerant: et in novam christi vitam per novum te-
stamentum transformant. **¶** Que propter olei
effusionem christum diligunt: quia ad gratiam
vocate in eo suavitate vite perpetue inue-
niunt. **¶** Pro cuius suavitatis dilectione:
omnes mundi fastus et vitia respiciunt.
Sunt enim nonnulli qui ita deum diligunt:
ut se ipsos contempnant: in interiora se ra-
piunt: ut deum inveniatur. **¶** Et quia deus in
superficie non latet: meditationibus labo-
rant: subtilissime cogitationes suas exami-
nant: et lectionibus vacant: quod deus in-
veniat omnimodis perquirere non cessant.
¶ Hi profecto odorem vngentorum sentiunt:
et olei infusione se inungunt: quia dum om-
nem putredinem viciozū abiciunt: et flo-
res sibi inveniunt: quozum compositione sua-
ve olentia deo faciente conficiunt. **¶** Qui
eiusmodi est desiderio estuat: et quasi ni-
hil habeat semper maiora exoptat: et quia
sibi virtus non suppetit: in deum inhiat
trahi se postulat dicens:

¶ Trahe me post te: currem
in odore vngentorum tuorum.]

¶ Non currit qui non trahit: quia quem
divina gratia non adiuvat: molestia sue
corruptionis grauat. **¶** Gratia quippe di-
vina nos prevenit: et interiorum dulcedinem
nobis ostendens de exterioribus nos co-
pungit: moxque in illa transiens animus:
pre eorum dilectione temporalia vilipendit.
¶ Ille ergo quia trahit currit: quia vincu-
lum amoris libenter sequens: gratie ro-
boratus: amore sine grauedine obstacula
omnia transit. **¶** Hec mirum: cum vngento-
rum odorem sequitur: et quia cum spiritua-
lium donorum suavitas sentiat: quid est in
hac temporalitate cuius desiderio anima
sancta sponsa christi: ne in illa propter tenea-
tur. **¶** Ibi quippe lenitate vngentorum gau-
det: et dum naribus discretis spirat: cha-
ritas sibi suaviter olet. **¶** Hinc est: et a sin-

gulari numero ad pluralem transit: quia in
dilectione dei etiam preceptum: quod de pro-
ximi dilectione nos ammonet inuenit: quod
instructus eructat nobis foras: quod gus-
tauit suaviter intus dicens:

¶ Introduxit me rex in cella-
ria sua.]

¶ Quid per huius sponsi: qui rex est cella-
ria intelligimus: nisi sancte scripture ar-
chana que rimamur: nisi sancte contempla-
tionis mysteria: quozum delicias si respiciamus
morales coualescimus? **¶** In illa proculdubio
quisque introducit: omnia temporalia morales
tempnit: quia eternis vitatur. **¶** Ideo sequit.

¶ Exultabimus et letabimur
in te: memores vberum tuorum
super vinum.]

¶ Sancta anima sponsa christi in sponsi sui de-
licias exultat: dum corporalia respuit: et in
spiritualibus se occultat: eundemque sponsi
delicias suas facit: in cuius respectu mu-
dana omnia non curat. **¶** Sed hec in memo-
ria vberum agit: quia dum recollit quanta cha-
ritate christus eam dilexerit: qui sanguine suo
eam mortem in cruce redemit: et quotidi-
e eam in sinu ecclesie matris eiusdem sangui-
nis lacte nutrit: proculdubio magis ac ma-
gis in eius dilectione intendit. **¶** Quod lac
bene super vinum dulce esse dicit. **¶** Per san-
guinem christi misericorditer educamur: qui
per legis litteram seuerius prius constringe-
bamur: per quam dilectionem adimpletur:
quod dicit: **¶** Recti diligunt te.]

¶ Soli vique recti christum diligunt: quia qui
cumque adhuc per distorata viciozū ex deside-
rio currunt: dum in rectitudinis lineam sem-
per offendunt: ipsum iusticie auctorem christum
omnino diligere non possunt. **¶** Tunc vero ho-
mo vere per viam veritatis incedit: cum et
opera virtutum exequitur: et tamen peccata
semper agnoscit. **¶** Ideoque sequitur et dicit:
¶ Nigra sum sed formosa: filie
hierusalem quasi tabernacula ce-
dar: sicut pellis salomonis.]

Nigra quippe et formosam sancta anima se bene dicit: quia semper et turpitudinem peccatorum perspicit: et inde illius iusticie quam in intimis videt: in exterioribus actibus secum solerter formam gerit. Que bene sicut tabernacula cedrus nigra: et sicut pelliculis salomonis formosa dicit: quia in quantum tenebras mortalitatis portat: nigredine corruptiois sordidat. Cedrus enim tenebre interpretat: salomon vero qui christum significat pacificus dicit: formosam ergo se sicut pellem salomonis dicit: quia dum sanctos quosque ad imitationem christi se mortificat imitari non negligit: eorum virtus pulchritudini per similitudinem se iungit. Ne vero proximi in eius nigredine intendentes minus exempla bonorum eius ad imitationem diligant: turpitudinis causam satisfaciens ostendit: dum ab ammiratioe sua filias hierusalem repellit dicens:

Nolite me considerare quod fusca sum: quia decoloravit me sol.

Per solem christus significat. Sol ergo eam decoloravit: quia quantumlibet fulgeat anima in comparatione christi fulgorem amittit. Sunt quippe nonnulli: qui in hac nocte mundi velut stelle hominibus fulgent luminaria: primis appareant: sed mox ut iusticie christi se comparant: quasi sine luce sunt: qui bene incomparabiliter prius hominibus lucebant. Qualiter vero ad hoc pervenerit: ut aliquantulum luceret: ostendit: cum subiungit:

Filij matris mee pugnaverunt contra me: posuerunt mercedem in vineis.]

Mater sponse sancta ecclesia: filij matris sancti apostoli extiterunt. Ante apostolorum quippe predicationem pene totus mundus rebellis exstitit: omnes pene animas idolorum seculibus sordidavit: et cupiditates sceleratas accumulavit. Apostolorum vero predicatio superueniens: contra omnes verbo pugnavit: in multis regnum demonum expugnavit: et regnum christi: id est sanctam ecclesiam ampliat. Junctam ergo christo et sanctificatam congre-

gationem apostoli custodem in vineis posuerunt: quia primos credentes in ecclesias per mundum ut eas congregarent et custodiret: disperserunt. Cuius dispersionis causa ostendit dicens:

Vineam meam non custodiui.

Quid per vineam singulariter: nisi in dea designat: que a se fideles expulit: quia custodiari aspernabatur. Predicatione quippe expugnata et sponsa christi facta: anima vilectioe ardet: et inquirendo cum quem diligit in intimis se exercet dicens:

Indica mihi quem diligit anima mea: ubi pascas? ubi cubes in meridie: ne vagari incipiam per greges sodalium tuorum?]

In meridie christus sub umbra pascit et cubat: quia in refrigeratione spiritus sancti sibi quasi requiem et pastum parat. Per meridiem quippe ardor vicio expulsi. Per umbra vero spiritualis gratie status designatur. Meridie ergo servente in umbra christus requiescit: quia dum in reprobis estis vicio rum flagrat: ipse sponse sue spiritum refrigeri tribuit: et in ea sibi delectabile locum quietis efficit. Sed hec sibi sponsa indicari deprecatur: quod nulli unquam declarat: nisi ei qui eiusdem sanctificationis gratie munus percipit. Quare vero ad hec precipienda est tunc manifestat cum subdit:

Ne vagari incipiam per greges sodalium tuorum.]

Tere in quo christus non cubat vagatur: quia mens: quam ille suavis et ponderosus christi spiritus non implet: multis cogitationibus dissoluta circumferret. Sed qui sunt sodales christi: per quorum greges sponsa vagari pertimescit: nisi falsi christiani: qui aut ob nominis solitudo: aut etiam sacramentorum communionem fratres christi vocant: quia electis quos ipse fratres vocavit: in ecclesia cohabitando sociant. Quorum multitudines bene per exprobrationem greges appellant: quia dum quasi irratiabilis animalia sine ordine vivunt: seductoribus spiritibus ad devotam

dum tradunt. Per hmoi greges vagat: quisquis ab intimo desiderio expulsus reprobos stultitia per similes cupiditates imitat. Nos quippe electi cum moleste patiantur: per eorum persecutione pbatimudicio res ad eterna bona perducunt. Unde amonet sponsa cum sibi per increpatione dicit:

Si ignoras te o pulchra inter mulieres: egredere tibi post vestigia gregum.]

Si ignorat se sponsa egrediat et abeat: quod quis nesciat se in hoc positum: ut temptationes per sufferentiam vincat: a familiaritate christi recedit: quod in bello positus: cum domino pugnare recusat. Sciendum est enim omnibus quod in temptationibus sumus contra aereas potestates pugnare precipimur: quod sine victoria coronari non possumus. Et si aduersarius deest: nec est quem vincamus: ideo corona deest: quam non nisi vincentes capiemus. Hoc qui ignorat in bello est: et quasi in pace exultat: et eo frequentius vulneratur quo securior est: quod nescit videre quem caueat. Digne enim a pugnantibus secernitur: ut vestigia gregum sequatur: quod dum prudentes quosque imitari negligit: necessarios reprobos sequitur: quos stulticia brutis animalibus fecit similes.

Et pascite vos iuxta tabernacula pastorum.]

Per hedos: immunde cogitationes designant: per tabernacula pastorum contenticula hereticorum exprimunt. Quia ergo pugnare nescit: iuxta tabernacula pastorum hedos pascit: quod quisquis obsequiis temptationum gladiis viriliter non resistit: immundas cogitationes quasi hedos lasciuos in corde nutrit: et efficit et etiam similis qui a fide recedit. Anima vero que sponsa christi efficit concupiscit: qualiter se habeat christi docet: cum ei per comparatione primum dicit:

Equitatus meo in curribus pharaonis: assimilauit me amica mea.] Scimus: quod equitatus israeliticus currus pharaonis fugiens in mari dimer-

sus dereliquit: nec tamen statim terram reparationis intrauit: sed prius multas temptationes in heremo. xl. annos sustinuit: multos reges multis laboribus expugnauit. Et sic tandem quod promissus sibi fuerat: laboriose acquisitum suscepit. Sic sancta anima sponsi amica filius efficit: que prius in baptismo omnia peccata sua extincta: quasi pharaonis exercitum reliquit. Et post dum inter huius mundi bitatores malignos versus spiritus viuunt: iminentia vicia quasi greges alienos perstrinxit: sic tandem ad beatam terram in qua cum sponso delectetur peruenit. Cui bene dicit quod subdit.

Pulchre sunt gene tue sicut turturis.] Turtur postquam parum suum perdidit semel: nunquam alteri se iungit: sed semper solitarie habitam in gemitu peruenit: quod quem diligebat non inueniens querit. Sic sancta anima quecumque dum a sponso suo absens est: ab eius amore non recedit: in eius desiderio spiritus anhelat et gemit: et dum illum quem valde diligit non inuenit: quia ab omni alieno amore se retrahit: quasi in genarum veredum castitate cordis ipso habitu et actu exteriori ostendit. Sequitur.

Collum tuum sicut monilia.]

Per collum sponse predicatores sancte ecclesie designant. In monilibus gemme in auro ponuntur: per aurum quippe sapientia: per lapides opera exprimunt. Collum ergo sponse sicut monilia existit: quod quilibet recte ecclesie predicator et sapientia interioris se induit et opera exterioris exercet: que in sapientia videt. Cui et adhuc subdit.

Sadurenulas aureas faciemus tibi vermiculatas argento.]

Adurenulis monilia collo ligantur: quod et sapientia et religio a scripturis sanctis predicatoribus adiungitur. Per murenulas enim sancta scriptura intelligitur: que bene auro et argento vermiculate dicitur: quod et sapientia predicatione per mundum audit. Sicut enim per aurum sapientia: sic per argentum sancta predicatio demonstratur. His verbis sponsi sponsa respondet: et per corpus verum spiritus amoris intimat: quo spiritualiter intrus ardet dicens:

[Cū esset rex in accubitu suo nardus mea dedit odorē suū.]

[Accubitu suū rex tunc intravit: quādo dñs noster iesus xp̄us corporaliter celi interiora penetrauit. Quo ibi requiescente nardus sponse odorē suū dedit: quia virtus sancte ecclesie suāque famam bonitatis longe lateq; sparsit. Ad celos em̄ dominus ascendit: et spiritu sanctū suū super discipulos misit. Quo impleti verba salutis mūdo predicarent: et per sancta opera boni odoris famā circūquaq; diffunderēt. Hūc quippe spiritū in baptismo vnaqueq; fidelis anima recipit: ut per eū sibi virtutū confectione vngenta cōponat: et proximos exempli exhibitōe quasi vngenti odorē reficiat. Sequitur.]

[Fasciculus mirrhe dilectus meus mihi: inter vbera mea cōmorabitur.]

[Mortuorū corpora mirrha cōdiri solent ne putrescāt adhibemus: dum mēbra nostra in xp̄i exem̄lā: per eorundem mortificatiōē a putredine luxurie restringim⁹: ne dum ea sine cōdimento dimiserimus: dissoluta putredine escam veribus eternis faciamus. Sed quid est q̄ dilectū suū sponsa: non mirrha: sed fasciculū mirrhe nominat: nisi dñs sancta mens xp̄i vitā ex omni parte cōsiderat: contra omnia vicia ex eius imitatiōe repugnātes virtutes cōgregat. Ex quibus sibi fasciculū mirrhe aptat: quo carnis sue putredinē sempiternā abstergat. Qui inter vbera cōmorari dicit: quia in dilectiōe dei et proximi habitatio xp̄i edificatur. Sancta quippe anima dum deum sic diligit: ut proximū non cōtempnat: et proximi amorē sic exequit: ut diuinū non minuāt: proculdubio vbera in pectore sibi locat: quibus xp̄m amplectens ip̄m nutriat. Quasi em̄ vberib⁹ xp̄us nutritus roborat: dum hac gemina dilectiōe ut fortius inhereat: delectatur. De quo et adhuc dicit: r.]

[Botrus cypri dilectus meus

mihi: in vineis engadi.]

[Cypus insula est: in qua vberiores vinee et alibi nascūt. Per cypū ergo ecclesia vniuersalis designat: que multas vineas nutrit: dñs in multas ecclesias diuisa vinū quod letificat cor hominis: gignit. Engadi interpretat fons hedi: hedi autē antiq̄tus p peccatis imolabat. Quid ergo per fontē hedi: nisi baptismus xp̄i figurat? In quo dum corpus mergit: anima abluūt: et per illius fidem qui p peccatoribus mortē pertulit: anima humana a peccatis omnibus mūdāri se credit. Cui mox dilectus responder: r.]

[Ecce tu pulchra es amica mea: ecce tu pulchra oculi tui colūbar.]

[Bis pulchrā sponsam suā vocat: quia cui dilectiōe dei et proximi donat: geminam pulchritudinē ei inserit: quā dilectatur: et quā laudat. Cuius oculi bene colūbarū esse perhibent: quia dum in temporalibus genuit: et ad eterna desideria rapitur: in simplicitate sensus suos custodit: et carnales cōcupiscentias detestat. Colūba quippe in amore p cantu genuit. Et bene sancta anima columbe comparat: quia dum reprobis quib⁹ in amore mūdū garrunt et letant: mens electa in celesti desiderio atterit: quia timet ne amittat quodq; diligit: differat. Possunt etiā per oculos columbarū: ecclesiarū predicatorum intelligi: qui simplicitatē quam predi cāt: seruānt: et visibilia cōtempnentes: ad eterna cū magnis gemitibus anhelant. Sequitur vox sponse dicentis: r.]

[Ecce tu pulcher es dilectissime et decorus.]

[Pulcher et decorus dilect⁹ dicit: quia et in diuinitate et in hūaritate om̄i amanti se mēti sine macula reprehēnsiōis aspici. Quē dum sponsa pleno desiderio sequit: omnium mūdū perturbationū obliuiscit: et dum in eius pace quiescit: magis ac magis decoratur. Inde sequitur: r.]

[Astrulus noster floridus.]

Quid per lectulū sponse: nisi ocij quietē intelligimus? Mens em̄ que sponsum suum singulariter amat xpm̄: in quantum potest ab omnibus sollicitudinibus mūdi vacat: virtutes quibus sponso suo placeat: intus accumulatur. Que dum omnia que tē poralia sunt cōtempnit. Lectū sibi cū spōso in pace victorie facit: vbi quo quietius pausat: eo amplius flores inuenit: quibus se decorā sponso ostendat. Sequitur:

bb Ligna domoz nostrarū cedarina: laquearia cypressina.]

Per domos plures ecclesias intelligimus: per tigna cedrina predicatorēs designamus: per laquearia cypressina ipso populo figuramus. Tigna em̄ tectū sustentant: laquearia vero domū implent et ornant. Sic in sancta ecclesia predicatorēs boni scripturā diuinā in corde et ore portant: quā fidelibus expandentes predicant: ut dum ecclesia predicatione celesti instruit munimen accipiat: quo ab ymbribus temptationū protegatur. Cedrus autē et cypessus impubilia ligna esse perhibent. Quibus bene omnes electi figurantur: quia dum temporalia nullo desiderio secant: eterni sunt eo quod mente in eterna figunt. Respondet sponso et dicit:

Capitulū II

e Hos campos et liliū conuallium.]

Bene florē xpus se nominat: qui dum spinas peccatorū exterminat: mentem sponsi et pulchritudine sue iusticie exornat: et naribus cordis dum celeste desiderium applicat: interiora ante quasi odore refocillat. Quia sequitur adhuc et dicit:

B Sicut liliū inter spinas: sic amica mea inter filias.]

Bene sicut liliū inter spinas: sponsa inter filias esse perhibet: quia cum multi sint in ecclesia: qui solis verbis xpm̄ cōstent: operibus vero nihil: nisi humanas sollicitudines sectant: sola illa anima in liliū dignitate computat: que dum a mortalitatis

radice ad celestē pulchritudine assurgit: et mundicie candore corde et corpore sibi ipsi custodit: et proximos quosque bone opinionis odore reficit. Sed quia sponso ipsam suā laude dignā habuit: ipsa laus ex debito laudat a quo se laudari perspicit et dicit

Sicut malū inter ligna siluarū: et dilectus meus inter filios.]

Ligna siluestria esui hominū abiles fructus non gignūt. Malus vero quod gignit cōgrue et salubriter homines edūt. Merito ergo per malū xpus: per siluestria vero ligna ceteri homines figurant: quia in solo xpo cibum salutis quoties querimus inuenimus: et in eius verbis et exemplis animas nostras fructu suauis et salubri reficimus. Ipse est quippe lignū vite quā nobis tribuit: ipse est qui dum nobis semetipsum inspirat: animā pacit. In ceteris vero si quid refocillationis inueniamus: non quod illorum: sed quod xpi est ab illis sumimus: quia quicquid in eis preter deū est mortis ferū nobis proculdubio inuenimus.

Sub ymbra illius quem desiderabam sedi.]

Umbra christi protectio spiritus sancti. Spiritus quippe sanctus mentem quā replet obumbrat: quia omnem temptationū feruorē temperat: et dum aura sue inspirationis susulter mentē tangit: quies quid noxii coloris feruebat expellit: et quā iam forsitan nimis viciorū estus marcidam fecerat: umbra sancti spiritus protegens recreat: ut dum in eius inspiratione sedens pausat: vires colligat: quibus ad eternā vitam robustius currat. Sequitur:

Et fructus eius dulcis gutturi meo.]

Arbor quippe fructifera ipse xpus in corde nostro plantatus per fidē existit. Quā si mens digne et instanter excollit: fructus nimirū interius pulchros et vtilēs gignit. Quos dum mens capiens: auide comedit: omnes mūdi voluptates pre eius dulcedine postponit. Dulce enim est valde

sibi celestia cogitare: in eternitate oculis
intimū figere: vt aliquando in fletibus eti-
am mens accēsa compungat: vt inter la-
chrymas subleuata: angelorū cibo ip̄a vi-
delicet spon̄a quāto dulcius: tanto auidi-
us pascat. Inde est q̄s sequit̄.

¶ Introduxit me rex in cel-
lam vinariam: ordinauit in me
charitatem.]

¶ Quid enim per cellam vinariā congru-
entius: q̄ ipsam archanam eternitatis cō-
templationē accipimus? In hac eternita-
te angeli sancti vino sapientie inebriant̄:
dum ip̄m deum facie ad faciem videntes
om̄i voluptate spirituali faciuntur. Hanc
sancta mens si a spon̄o introducat̄: post
positis omnibus temporalibus intrat: in
qua ex illis angelicis delitijs quantū sibi
concedit gustat. Et q̄ ad huc si in corpo-
re corruptibili detinetur: et si perfecte nō
sanat: tamen ex illo minimo q̄s cursim su-
mit considerat: quantū debeat amare q̄s
amat. Potest tamen per cellā vinariam
scriptura diuina figurari. Per hāc quip-
pe in sp̄sa charitas ordinat̄: quia in eius
doctrina manifeste discit̄ qualiter deus et
proximus ordinate diligant̄. Hac charita-
te percussa sequit̄ et dicit:

¶ Fulcite me floribus: stipate
me malis: quia amore languet.

¶ Per flores teneri quicq̄ et incipientes:
per mala vero perfecti fideles designant̄.
Spon̄a quippe: quia amore languet ful-
citur se floribus: et stipari malis appetit:
quia dum se eternitatis desiderio afficit:
dum qualiter illuc perueniat: tota anxie-
tate perquirat. Sed quia peruentioem
dū in carne viuit: omnino nō inuenit: fati-
gata in desiderio suo requiescit: et in hoc so-
lo gaudet: si circa se p̄cipit: vel q̄bus ip̄a
p̄ficit: vel in quorū profecti de solationē
de languore suo perspicere possit. Quib⁹
de spon̄o suo subsequēter hec dicit.

¶ Leua eius sub capite meo:
et dextera illi⁹ amplexabit̄ me.]

¶ Per leuam spon̄i vita presens: per dex-
teram vero vita eterna designatur. Per
caput autem spon̄e mēs que anime prin-
cipatur assumitur. Sed leua sp̄si sub ca-
pite sp̄se esse dicitur: et dextera eius am-
plexatur eam: quia vitā temporalem sub
mente sua semper ponit: vitam vero eter-
nam: vt omnimodis amplexetur concupi-
scit. Hec quippe: que videt magnanimi-
ter mente sublimi conculcat: officijs cele-
stibus se occupat: Nec necessitate tolerat
ad illa sumo desiderio q̄si brachio dexte-
ra spon̄i astricta suspirat. In que cum ali-
quantulum intrat delectabiliter quiescit:
cuius quietis dilectione mundanos tu-
multus omnino fastidit. Sic quiescen-
tem vtiq̄ spon̄us amplius diligit: et ab
eius excitatione improbos quosq̄ repel-
lit: dicens:

¶ Audiuro vos filie hierusalem
per capreas ceruorūq̄ camporū:
vt non suscitētis neq̄ euigilare
faciatis dilectā donec ipsa velit.

¶ Cerui capree mūda animalia in lege es-
se perhibentur. Quid ergo per ceruo et
capreas: nisi fidem: spem: et charitatem
accipimus. Quas dum nobis mundas
seruamus: per easdem alios mentes con-
templatiōis ascendimus. Sancta autem
anima spon̄a xp̄i a cunctis mūdi pertur-
batiōibus quiescere appetit: in sinu spon̄i
si sopitis: terrenis cupiditatibus dormi-
re sancto ocio cōcupiscit. Ita vt etiam ne-
cessaria colloquia aliquando fastidiat: so-
liusq̄ spon̄i colloquione quanto quietus
us: tanto serenius hylarescat. Sed hanc
dormientem carnales qui sunt in ecclesia
nonnunquā importune excitant: negocis
mundi eam implicare desiderant: quia
eius vitam inutilem existimant: dum ab
eorum curis eam se abstinentem conside-
rant. Hi tales satis congrue non filij: sed
filie nominantur: quia dum effeminatos
mores nutriunt: virili dignitate amissa:
quales interius habeantur: exterius nos-
mine femineo designantur. Hi dilectam

fuscitate sub adiurationis pondere prohibentur: ne videlicet mentem: que ad vacandum deo se accingit: solis spiritualibus studiis inherere concupiscit. impotuntis sollicitudinibus inquietent: et tenebris curarum terrenarum oculum cordis eius obnubilent. Et tamen non ei omnis cura proximi interdicitur: sed quando suscitari debeat eius voluntati relinquitur: quia profecto omni: perfecte anime discernendum est: et quando celesti contemplationi studeat: et quando proximorum utilitatibus inseruiat. Hanc vacandi deo licentiam libentissime sponsa suscipit: statimque verbum sponsi amplectitur et dicit:

I Glor dilecti mei.]

I Ac si diceret: Hanc vocem dilecti mei sponsi esse recognosco: hanc ab eius ore semper audire desidero: quia in hoc video quantum me diligit: cum me ab amplectibus eius desiderabilius impediri prohibeat. Ad hos amplexus qualiter peruenerit: subito narrat dicens:

Ecce iste venit saliens in montibus transfiliens colles.]

Ad amplexus sponse sue christus venire disponens: humanitatem nostram dignanter assumpsit: ad quod mysterium peragendum: quasi saliens in montibus venit: quia quedam opera inter homines ostendit: que valde sublimia sunt: et super homines esse perspicuus: humanum genus ammirari potuit: sed attingere nequaquid. **N** enim de virgine natus est: quod vagientem ad adorandum pastores angelus ammonuit: magos stella perduxit: et pendens in cruce qua hora voluit spiritum emisit: et mortuos tercia die seipsum suscitauit: et celum ingressus spiritus sanctus quibus sibi placuit: donauit. **H**ec faciens: quasi in montibus ambulauit: quod eius nulla creatura assequi valuit. **I**n his nimirum operibus colles transfiliuit: quia sanctos omnes quantumcumque excreuerunt: potentia sue operationis transcendit. **D**e quo et sequitur.

Quasi post parietem nostrum: aspiciens per fenestras propiciens per cancellos.]

Similis est dilectus meus capree hinnuloque ceruorum.] **S**imilis capree bene esse dicitur: quia ex synagoga carnem traxit: que per capream ostenditur. Et quia ex antiquorum sanctorum stirpe progenitus est: quasi hinnulus ceruorum: recte esse perhibetur. **S**equitur.

En ipse stat post parietem nostrum: aspiciens per fenestras propiciens per cancellos.]

Quasi post parietem nostrum christus incarnatus stetit: quia in humanitate assumpta diuinitas latuit. Et quia eius immensitatem si ostenderet: infirmitas humana ferre non posset: carnis obstaculum obiecit: et quicquid magni inter homines operatus est: quasi post parietem latitans fecit. **P**er fenestras autem et cancellos qui aspicit: partim videtur: partim vero se abscondit. **S**ic et dominus Iesus christus dum et miracula per diuinitatis potentiam fecit: et abiecta per carnis infirmitatem pertulit: quasi per fenestram et cancellos prosperit: quia in alio latens: in alio quis esset apparuit. **I**ncarnatus itaque ecclesie sue: vel vnicuique perfecte anime loquitur: et ad eternam exhortatur patriam dicens:

Surge propera columba mea: amica mea: formosa mea: et veni.]

Propter fidem christus sponsam suam amicam vocat. **C**olumbam propter simplicitatem: formosam propter operationem: quia enim sine fide deo placere non possumus: bene per fidem amici vocamur: quia dum fide celestia appetimus: abiectionis terrenis deo adheremus. **C**olumba vero bene anima propter simplicitatem dicitur: quia anima deuota: dum simplicem dum cordis simplicitate pericratur: nequaquam mundi ineptam leuciam dissoluta sectatur. **S**ed semper ad eterna festinans: columbe gemitum diligendo imitatur.

Propter operationē anima formosa re-
cte appellat: quia dum preterite vite pec-
cata per bona opera redimit: quasi anti-
quā turpitudinē assumpta forma meliori
ante sponsi oculos abscondit. Hanc itaq;
hortat sponsus: vt surgat ⁊ veniat: quia
dignū est: vt quicūq; ad amorem xp̄i pro-
perat: carnis torpore quantū potest abij-
ciat: ⁊ se ad eterna cōsequēda celeriter ac-
cingat. Sed quia vt ad celestia festinā
per exhibitionē noui testamenti a deo ac-
cepimus. Ideo recte sequit:

¶ Nam hiems trāsiit: humber
abijt ⁊ recessit: flores apparue-
runt in terra nostra.]

¶ Quid per hiemē: nisi legis austeritas in-
telligenda est? Que dū in carnalibus sa-
crificijs populū antiquū detinuit: ad ap-
petenda spiritualia ⁊ celestia obseruato-
res suos non audiuit. Possumus etiam
per hiemē vitaz presentē intelligere: que
dum nos assiduis temptatiōibus impetit
quasi ymbribus importunis ad sequendū
xp̄m torpore compellit. Sed iam sponsa
surgat: quia hiems trāsiit: quoniā quan-
to magis dies vltimus instat: presens vi-
ta recedit: ⁊ quo amplius tempus ad ter-
minū ducit: eo citius currendū est: ne ele-
cta anima oblati sibi muneribus eternis
priuet. Trāsiit enim dicit: quia in proxi-
mo transitura esse nō dubitat. Sequit.

¶ Flores apparuerūt in terra:
tempus putationis aduenit.]

¶ Flores apparuisse in terra dicit: quia
sancte anime in celo recipiunt. Et quia in
hac vita quāuis hiems fuerit: nō torpue-
runt: mox vt recesserunt in terra viuentiū
gloriose floruerūt. Bene sequit cū dicit:

¶ Tempus putatiōis adue-
nit.] Quia quo amplior electoz nume-
rus in celo congregat: eo celerius repro-
bi ab ecclesia: tanq̄ sacramenta inutilia
amputant: vt ⁊ mundus citius finiatur.
Sequitur.

¶ Vox turturis audita est in

terra nostra.]

¶ Quid per turturē: nisi ecclesia? Quid
per terram sponsi: nisi vita illa beata desi-
gnat? Sed vox turturis in terra sponsi au-
dita esse dicit: quia dum ⁊ desiderio suo
sancta ecclesia deprecata: xp̄o in celo cele-
mentissime audit. De quo recte subdit.

¶ Sicut ptulit grossos suos.]

¶ Quia sancta ecclesia martyres suos ad
eternā patriam premisit. Post quos:

¶ Vinee florentes odorem de-
derunt.] Quia per vniuersum mundū
exempla bonoz operum exercuerūt. At-
que nec vtiq; flores producit: cum singule ec-
clesie animas infideles ad fidei nouitatē
per baptisimū educat. Sed flores ip̄i odo-
rem proferūt cum credentes anime exem-
pla bona per suauem opinionē sibi iunctē
⁊ alijs aspergunt. Sed quia xp̄us vtroq;
modo exhortatiōis nos trahit: vt videli-
cet ⁊ preceptis nos amoneat: ⁊ exemplis
sanctorum nos erigat. Idcirco sponse sue
prius vt surgeret ammonēdo precepit: et
deinde exemplū sanctorum ad cognitionem
adduxit: ⁊ post exemploz exhibitionē ite-
rum se ad precepti comonitionem cōuer-
tit dicens:

¶ Surge amica mea: soroz
mea: ⁊ veni columba mea in fo-
raminibus petre in cauerna ma-
cerie.] Surgit anima cū a peccati perpe-
tratiōe se erigit. Venit cū per bona opera
desiderij sancti passib; sanctis ad celestia
tendit. Sancta etenim mens cum preterite
vite turpitudines aspicit: cū peccata sua
enumerat que fecit: mox secū in consciē-
tia erubescit: ⁊ quecūq; in mundo dilexe-
rat: ad odiū sibi transferens flentibus se pu-
nit: ⁊ ip̄a penitentia facta robustior ab om-
ni iniquitatē etiā exilit: ⁊ ab om̄i torpo-
re negligētie se excutit: vt iā infirmis cogi-
tatiōibus nō liceat: sed ad appetēda inul-
sibilia per sancta desideria se extēdar. Pec-
itaq; mens surgit ⁊ venit: quia ⁊ a torpore
infirmirate per cōpunctionē se erigit: ⁊ in

sanctis studijs se exercēs: ad eterna pedibus amozis currit. Per foramina autē petre vulnera manū xpi in cruce pendētis libēter intellexerim. Cauernā vero macerie vulneris latius qđ lācea factū est: eodē sensu dixerim. Et bene colūba in foraminibus petre: et in cauerna macerie esse dicit: quia dum in crucis recordatiōe patētiam xpi imitat: dum ipa vulnera propter exemplū ad memoriā reducit: quasi colūba in foraminibus petre: sic simplex anima in vulneribus nutrimentū quo cōualescat: inuenit. Possunt tamē per foramina petre incarnatiōis xpi sacramēta signari: et per cauernā macerie ipa protectio angelice custodie figurari. In qua custodia cū anima ponit: bene ei a sponso dicit:

Ostende mihi faciē tuam: sonet vox tua in auribus meis.] Quid em̄ per faciē: nisi fidem qua a deo cognoscimur: accipim? Et quid per vocē: nisi predicationē intelligimus? Sed precipit spōsus: vt ei sponsa faciē suam ostēdat: quia quicūq; se fidem dicit habere: necesse est: vt bonis operibus se exerceat: vt in operibus exterioribus fides interior innotescat. Sed et opera: necesse est vt vox predicationis sequat: quia quicūq; in sanctis operibus perfecte se dilatat: cōsequens est vt ad eandem faciēda proximos quosq; exhortetur. Ideo sequitur:

Vox enim tua dulcis: et faciēs tua decora.] Tūc enim et vox placet: et faciēs decorat: qñ et opa predicationis sequitur: et rursum predicationē bona opera cōmitant: huiusmōi predicatoribus consequenter dicitur:

Capite nobis vulpes paruas: que demolunt vineas.] Per vulpes heretici: per vineas singule ecclesie designant. Sed vulpes vineas demolunt: quia per hereticos ecclesie a recte fidei viriditate exsiccant. Que bene paruule dicunt: quia quāuis contra veritatē intus superbiāt: exterius in verbis tamen humilitatē per simulationē sectant. Que

tūc a sanctis p̄dicatozibus capiūtur: quādo instante altricatiōe sententijs veritatē cōiunct. Predicatores quippe sancti aliquādo canes per similitudinē dicitur: quia predicatoribus assiduis quasi latratibus importunis: aduersarios quosq; a grege ouium arcere nitunt. Isti canes vulpes xpi capiūt: quia ducem suū dum fideliter diligūt: pro eius amore laborātes: tergiversantes hereticos ab inuolutiōib; questionū: quasi a tenebrosis caueis ad lucem veritatis educūt. Qualiter vulpius demolitio timeat: manifestat cū dicit:

Nam vinea nostra floruit.]

Vinea quippe floruit: quia sancta ecclesia per baptismū filios ad dei nouā conuersionē perduxit. Quibus timendū est: ne ab hereticis depaueant: quia dū quicq; fideles inuouit: christi regenerant: quo quisq; tenerior est: eo citius ad puritatē seducit. Floribus ostino timendū est ne pereāt: quia dum adhuc quisq; ad perfectionē per exercitiū diuturnū non conuuluit: facile si a dente venenoso mordeat ab hoc quod nactus fuerat: euanescat. Perfecta em̄ queq; anīa in quo se iam diu exercuit: facile nō amittit: qui a quo frequētius palato intimo q̄ dulcis sit dominus gustauit: eo constantius sponsi rectitudinē tenet: et distorta fastidit. Que psequitur conueniēter: et dicit:

Dilectus meus mihi et ego illi.] Ac si diceret: Dilecti mei a micinā constāter teneo: quia eius constantē benivolentiā erga me sentio: quia dū eius familiaritatē benignā habeo: durū est quod ei aduersum inimicos lairātes audio: et dum in eius assiduitate qualis sit videor: si quid erroris proferūtur aduersarij a veritate q̄ in eius visione cognoui nō recedo. De quo bene sequitur:

Qui pascitur inter lilia: donec aspiet dies: et inclinentur vmbre.] Quid per lilia: nisi mūde anime designātur? Que dū castitatis candorē retinent: per bone fame opinionē p̄ximis quibusq;

q̄ suauiter olent. Inter lilia sponsus er-
go pascit: quia proculdubio animarū ca-
sitate delectat: que ⁊ in se mundiciā car-
nis conseruat: ⁊ per nitidas cogitationes
corā eo placēt: ⁊ extra primis quasi odo-
ris suauitatē donant. Dies vero aspira-
bit: ⁊ vmbre inclinabuunt: quādo vita eter-
na apparebit: ⁊ presens vita finietur. Hic
quippe nō est ibi dies erit: quia hic nō vi-
sione veritatis caligamus: vbi deus ipse
tota veritas mētibus elucebat. Ad hanc
propterea diē sancte anime enitunt: vt per-
ueniant propter hāc iusticiā illibatam: in
quantū possunt conseruat: ⁊ quia sine xp̄o
nihil possunt eius auxiliū inuocant: eius
familiaritatē desiderant. Quarū dū men-
tem cōsiderat: prope est benignus ⁊ adiu-
uat: ⁊ quo amplius proficiūt: familiarius
semper amat: donec finitis tenebris mun-
di ad vite eterne lucez perfectas educat.
Quā lucem quia valde desiderāt: eanḡ
cum dñs ad iudiciū venerit: videntā esse
putant. Ideo cū desiderio dicūt:
**dd. Reuertere: similis esto ca-
pree: hinnuloq; ceruoruz super
montes bethel.]**

A nobis dilectus corporaliter tūc abiit:
quādo post resurrectionē in celū ascendit.
Tunc autē reuertet quando in fine mūdi
resuscitatis corporibus hominū omnib;
in iudicio manifestabit. Qui vere similis
capree ⁊ hinnulo ceruorū apparebit: quia
in carne nostra veniens ad iudiciū omni-
bus se mōstrabit. Per capreā enim que
mundū est animal: ecclesia designat: que
dum in celestibus mēte habitat: quasi in
montibus pascit. Per ceruos autē quid
aliud q̄ patres antiqui designant: ex quo
rū carne xp̄us natus: quasi hinnulus cer-
uorū mūdo est presentatus. Bethel autē
domus dei interpretat: que bene ecclesia
dei dicit: q̄ in ea minus habitat: vuz per
fidem corda nostra mundant. Super mō-
tes ergo bethel simul capree hinnuloz
ceruorum apparebit: quia in eadem hu-
manitatis forma ad iudiciū ventet: quam

ab ecclesia sumpsit: quando in hoc mūdo
ex patrū progenie: quasi hinnulus ex cer-
uis natus fuit. Reuere ⁊ similis capree
⁊ super montes apparebit: quia ex huma-
nitatis quidem similis ecclesie erit: ⁊ ta-
men super ipsos summos: qui quasi mon-
tes excellunt: in ecclesia sublimior emine-
bit. Qui dum ventre mozetur: quia eum
semper sancta anima perquirere nititur.
Ideo sequitur. **A**

Capitulum. III

**A lectulo meo per no-
ctes quiesui quem dili-
git anima mea.]**

Lectulū sibi sancta anima in nocte facit:
dum omnes perturbatiōes mundi fugiēs:
secretum componat in quo requiescit. In
hoc lectulo quem diligit: querit: quia dū
ab omnibus sollicitudinibus mundi va-
cat: in eius inquisitione quomodo ad illuz
perueniat non quiescit. Notandū est au-
tem: quia per noctes querit: qui modo in
hoc mūdo viuit: ⁊ perfecte tenebras tem-
poralitatē a se non excutit. Quas quo
grauiores patitur: eo feruentius queret
eum: quo inuenit tenebras amplius non
patit. Sed quia quē querit: nunq̄ per-
fete in hoc mūdo inuenit. Ideo subiūgit.

B. Quiesui illū ⁊ nō inueni.]
Quia vero maximo desiderio estuat: et
quicquid tenet ei non sufficit: donec viles-
ctum inuentat: ideo constantiam inquisi-
tionis subiūgit dicens:

**L. Surgam ⁊ circuibo per ciui-
tatem: per vicos ⁊ plateas: que
ram quē diligit anima mea.]**

Quid per ciuitatē in hoc loco nisi eccle-
siam: quid per vicos ciuitatis: nisi spiri-
tuales quosq; accipimus? Qui dum ad
celestia toto corde gradiūt: angustā vi-
am tenent qua ad vitam perducant. Per
plateas autem seculares designant: qui
dum voluptates suas multas sequitur la-
tas vias gradiūt. Surgit ergo sponsa

et ciuitatem circuit: quia perfecta anima que inuisibilia fastidit: omnes sanctos qui sunt vel fuerunt in ecclesia mente cōspicit: si quid forte in eorum actibus reperire poterit: quod imitando ad sponsi inuentio- nem aliquando venire possit. Per vicōs autē et plateas querit: quia dum per bo- norū imitationē ad dilecti familiares am- plerius puenire satagit: non solū in spūali b^o: sed in ipsīs carnalibus aliqñ inuenit: quod imitari digne possit. Sed postq̄ la- borē geminā inquisitionis insinauit: iterū difficultatē inuentiois subdit dicēs:

¶ Quēsiui illū et non inueni.]

¶ Sed dum querit et nō inuenit: ipsa etiam querit et inuenitur. Ideo subdit:

¶ Inuerūt me vigiles qui cu- stodiunt ciuitatem.]

¶ Quid per vigiles: nisi doctores eccle- się designant? Quia dum lucrandis ani- mabus et scriptis et dictis inuigilant: ubi desiderij aliquantū sentiunt: augmenta- re ad melius nunq̄ cessant. Si sponsam querentē inueniūt: quia pium xp̄m inue- nire satagentē excipiunt: et ut citius inue- niant: preceptis instrunt: exemplis accen- dunt. Quos ille interrogās dixit:

¶ Num: quem diligit anima mea: vidistis?

¶ Bene eos interrogare dicit: quia dū eo- rum scripta vel verba vigilātī studio per- scrutat: tanq̄ presentibus: etiam absentibus animi intentioe loquēs: quid de xp̄o senserint: suscitaf. Quia vero dum in eos omnino intendit: nunq̄ sponsus inuenit: consequēter subiungit.

¶ Paululū cum pertransissem eos inueni quē diligit aīa mea.

¶ Paululū vigiles transtret dilectū inuenit: quia dū eos puros hoīes esse cogitat: ad dei- tatē mentē erigit: ibiq̄ sponsū suū supra homines patri equalē cognoscit. Quem tunc inuenisse se dicit cum sanctis labori- bus adiuta in eius deitatis claritatē oculū fidei tanq̄ per speculū contemplan-

do aliquantulū figit. **¶** Tantillū quantū

aviditate mētis suscipiat: ostendit dicēs:

¶ Tenui illum nec dimittam: donec introducam illum in domū matris mee: et in cubiculum genitricis mee.]

¶ Mater sponse synagoga extitit: quia ex ipsa predicatorēs habuit: ex quibus verbū veritatis suscepit: per quod in fide reges nerata fuit. Tenet ergo sponsū ecclesia donec in domū matris eum introducat: quia vsq̄ in finē mūdi ad eius fidei amo- re non recedit: donec ad fidem iudeos ad- ducat. Nō q̄ postea recedat: quippe que in exilio diligit: in patria vidēs amplius amabit. Sed de illo tempore dici debuit de quo a quibuslibet ppter obstantes tē- ptationēs dubitari potuit. In domū ergo matris dilectū introducet: quando in fine mūdi ecclesia per predicationē in plebem iudaicā xp̄iana sacramenta immittet. In cubiculū autem quasi in secretiorē par- tē domus eum introducet: quia ex eadem plebe ita plurimos conuertet: ut omnes mūdi sarcinas abiciant: et in intimis cogitatioibus soli deo placere concupiscāt. huiuscemōi homines cubiculum facient sponse: quia dum a se omnes fordes cupi- ditatis abiciant: quasi secretū locum in- mente in quo delectetur component. Quozuz inquietatioe in eis delectabiliter pausans sponsus improbus prohibet ite- rum dicens:

¶ Adiuro vos filie hierusalem ne suscitatis neq̄ euigilare facie- tis dilectā donec ipsa velit.]

¶ In hoc utiq̄ ostendit: quia eiusdē perse- cutiois quosdā de synagoga post conuer- sionē inueniet: cuius de ecclesia q̄ pluri- mos inuenit: dū in eoz quiete similiter de- lectatus ab eis inquietatores p̄hibet: si- cut ab ecclesia p̄hibuit. Introdūta ergo ad fidem synagoga ecclesie mentem per opera que videt: cōspicit: et sublimitatem eius valde ammirans dicit:

Que est ista que ascendit per desertū sicut virgula sumi ex aromatibus mirrhe et thuris: et vniuersi pulueris pigmentarij. In deserto vtiq; in hoc mundo ecclesia: siue sancta queq; anima vtiut dū a regno exul: inter bestias demones videlicet degit. Sic em̄ et si non omnino a sponso deserit: tamen quia dū in carne est nondū ad certam eius visionē admittit: dum ab eo per exilia et temptatiōes pergrinat: quia dū adhuc cum eo nō regnat: deserit ab eo sibi videt. Ob hoc semper laborat vt ostendat: vt quem valde diligit: magis ac magis sentiat: quatenus quoniam perfecte eum in deserte non tenet: vel ipso eius desiderio se reficiat: vt sic in via roborata: quādoq; ad hoc quod diu cōcupiuit peruenerat. Sunt quippe nōnulli: qui dū omnia inuisibilia fastidiunt: in eam in celestia erigūt. Et quia in infimis nihil quod eis dulcescat conspicit: totum cor ad superna mādāta conuertit. Hi ab omnibus malis moribus se exūit: censum mūdi cū cupiditatibus contempnūt: spe ad inuisibilia tendūt: et quo ampliori desiderio illis inheret: eo magis ac magis moleste in corruptionē ferunt quā habent. Hi nimirū per desertum ascendūt: quia dum in hoc mūdo inter temptatiōes viuunt: quo amplius dum hīc morantur: deseri mētāt: fortius ista deserāt: et ad illa gradiunt: in quibus cū fuerint: nihil amplius quōd eos ammoueat: iam timebūt. Bene autē sicut virgula sumi ascendere dicunt: quia et odorē bone fame: et subtilitatē mentis habere dicunt: non autē quarūlibet rerū fumus iste dicit: sed ex aromatibus mirrhe et thuris: et vniuersi pulueris pigmentarij existere declaratur. Mirrha quippe mortuorū corpora condunt ne putrescat: thura vero accendunt: vt redoleāt. Per mirrhā ergo carnis mortificatio designatur. Per thura vero orationū mūdicia intelligit. Sancta igitur anima dum carnem suam a putredine vicioz mortificat: dum omnes mundi voluptates per continentiam abnegat: quasi mirrhā mortuo corpori

adhibet: vt post iudiciū a corruptiōe eterna sanū permaneat. Cum vero se ad celestia maiori desiderio accendit: et a cordis cubiculo omnes superfluos cogitatioes feruenter abijcit: quasi thuribulū cor suū coram deo facit. In quozū per dilectionē virtutes cōgregat: quasi carbones in thuribulo coapat: in quozū ipam mens in cōspectu dei igne charitatis accendat. Hi feruentes et mūdas oratiōes ad deū emittit: quasi fumū aromātū ex thuribulo educit: vt coram dilecto suaue redoleat: et proximos quozq; ad eius amorē per bona exempla concitare nō desinat. Sed notandū quod nō ait: vniuersi pigmenti: sed vniuersi pulueris pigmentarij. Pigmenta quippe facimus: quā virtutes cōgregamus in corde. Quando vero ipas nostras virtutes per singula queq; opera diligētius retrastamus: ne quid in operibus nostris incultū remaneat: ne inter virtutes viciū lateat: tūc proculdubio vnguenta virtutū quasi in puluerē tundimus: vt eo mūdiora sint opera nostra: quo subtilius ea ab omni subreptione vicioz discernere nō cessamus. Huiusmodi mentes dilecto suo delectabiles se per eius gratiam faciūt: et dum ab omni mūdano strepitu se diuidūt locū in quo sponus requiescat: in seipsis componūt. De qua requie subdit:

¶ **I**n lectulū salomonis sexaginta fortes ambiūt ex fortissimis israel. Salomon quippe pacificus interpretat. Quid ergo per salomonē: nisi xp̄us intelligit: de quo scriptū est. Ipse est pax nostra: qui fecit vtraq; vnū. Salomoni ergo lectulū facimus: quādo a mūdi sollicitudinibus otioso cessamus: dū in solo desiderio xp̄i libenter pausamus: eiq; vt nobiscū pauset cor ab omni terrena cupiditate mūdāmus. Denarij autē numerus si per senariū numerū multiplicet: nimirū sexaginta complet. Per denariū itaq; decalogū legis accipimus. Per senariū autem totū hoc tempus intelligimus: quōd sex diebus operatorijs volui videmus. Per sexaginta igitur fortes oēs perfectos:

qui fuerunt ante nos in ecclesia intelligimus: qui dñi decē precepta legis quo spiritalius eo fortius in sex diebus cōpleuerūt: quasi sexagenariū numerū perfece-
runt. Hi lectulū salomonis ambiūt: quia mentē sanctam in qua x̄pus pausat ver-
bis ⁊ exemplis munit: quibus ab aditu
mentis venientes hostes repellūt: dum
īpam mentē exemplis sustinent: scriptis
erudunt.

**Hi tenent gladios: ⁊ ad bel-
la doctissimi existunt.]**

Quia dum ad verbū dei opere cōplent: quod corde sciūt: magis ac magis semper docti hostem suū demonē: scilicet sapien-
tia ⁊ fortitudine vincūt. Per gladiū est
verbū dei designat. Per manus autē qui
bus gladios tenent: īpa opera figurant.
De quibus bene subditur.

**Inius cuiusq; ensis super fe-
mur suum: propter timores no-
cturnos.**

Quid per ensē: nisi rigore cōuersatio-
nis? Et quid per femur: nisi carnis appe-
titus accipimus? Electi ergo quicq; quā
ad perfectionē vite profecti sunt: semper
ensem super femur suū ferunt: quia rigo-
re cōuersationis appetitū carnis assidue
frangūt: ne hostis quē in nocte huius mū-
timent: repente veniēs mollem aditū in-
ueniat: ⁊ per voluptatis mollicie: eo facis-
si⁹ quo voluptuosiores inuenerit: ad gra-
uiora peccata perducat. De laude itaq; sa-
lomonis adhuc subdit cum dicit:

**Ferculū fecit sibi rex salo-
mon de lignis libani. Colum-
nas eius fecit argēteas: reclina-
toriiū aureū: ascensum eius pur-
pureū: media charitate p̄struit
propter filias hierusalē.]**

Ligna libani impetrabilia esse asserun-
tur. Ferculū fecit sibi rex salomon de li-
gnis libani: quia scōm prescītie sue gra-

tiam: x̄ps sanctā ecclesiā de in eternū per-
manuris sanctis cōstrinxit.

**Columnas eius fecit ar-
genteas.]**

Quia eidem ecclesie predicatorēs de-
dit: qui ⁊ vt etiam exemplis sustentaret:
magna iusticie, rectitudine roborauit: et
vt predicationibus erudirent: nitore elo-
qui quasi splēdore argenti decorauit.

Reclinatoziū argēteū fecit.

Quia dñi in cordibus perfectōrū resplen-
dit: eis diuinitatis sue potentia per con-
templationē ostēdit. In qua cōtemplatio-
ne vix eis pulchritudinē celestium gaudio-
rum mōstrauit: quasi reclinatoriū ex auro
eis cōposuit: quia locū in quo se refocillā-
tes requiescāt: apposuit. Quod reclina-
toziū bene aureum esse dicit: quia melior
est sapientia cūctis opibus: ⁊ omnia que
desiderant ei nō possunt comparari. Ad
hoc reclinatoriū multis laboribus perue-
nit: multis tribulationibus ascendit. Ita
vt si necesse fuerit etiā sanguis effūdī per-
mittat. Ideo ascensus recte purpureus
esse dicit. Vix em̄ sancti quicq; martyres
ppter vitas eternā corpora sua ad supplē-
tia tradiderūt. Dum flagella eculeos: ige-
nes: gladios: ⁊ alia innumerabilia tormē-
ta patienter pertulerūt: nōne ad reclinato-
riū istud ad beatā scz vitam per ascensum
purpureum ascenderūt? Sed nos miseri
quid agimus? qui in hoc ferculo colūpne
argentee nō sumus: quia sanctā ⁊ ecclesiaz
nec exemplis sustētamus: nisi predicatione
docemus. In ea reclinatoriū aureū nō
habemus: quia terrenis cogitationibus in-
uoluit: ad splēdore sapientie per cōtem-
plationē non assurgimus: quia voluptatis
pureū nec cognoscimus: quia voluptatis
bus vacantes: labores ⁊ persecutiōes pro
eterna beatitudine ferre recusam⁹. Cons-
solat nos aliquantulū quod de hoc ferculo
subditur.

**Media charitate construit:
propter filias hierusalem.]**

Quid em̄ per filias hierusalē: nisi cum non filios sed filias dixerit intelligimus: nisi nos debiles: q̄ in ecclesia: nō virt: sed femine sumus: quia contra vicia fortiter nō reluctamur: viriliter resistimus: in utiliter subiacem⁹. Hierusalē em̄ visio pacis interpretat: per quā ecclesia q̄ est mater nostra designat: eo q̄ assidue pacē perpetuā contemplant. Si ergo nos in serculo regis colūpne argenteae non sumus: reclinatozū aureū non habemus. Per ascensum purpureū ascendere nō valemus: saltem charitatē que cōmunis omnibus electis que quasi in medio posita est: teneamus. Per hāc quippe rex salomon nos in serculo suo esse cognoscit: quia in eo cū colūmnis argenteis cū reclinatozū aureo cū ascensu purpureo: ppter filias hierusalē: etiā media charitate cōstruit: quia cū summis ecclesie mēbris ad eandē spon-si beatitudinē peruenimus: si charitatē in defessam obseruamus. Sequit:

R. Egredimini filie sion et vide te regem Salomonem in diademate: quo coronauit eum mater sua in die desponsationis eius: et in die leticie cordis.]

Mater xpi beata maria esse credit: que coronauit eū diademate: q̄ humanitatez nostrā ex ipsa ipse assumpsit: sicut in euangēlio recitat. Et hoc in die desponsationis eius: et in die leticie cordis eius factū esse dicit: quia quando vnigenitus filius dei deitate suaz humanitati nostre copulare voluit: quādo per bonā voluntatē suam tempore oportuno ecclesiā suam sibi assumere placuit: tūc cum charitatis exultatōis carnem nostrā ex matre virgine suscipere voluit. In qua cū doloribus p tempore viuēs: de redemptiōe nostra vehementer exultauit. Sed cū diadema p gloria assumat: in humanitatis autem susceptione nō gloria verbi dei: sed humilitas esse cognoscat: quomodo in humilitate nostra quasi dyademate coronatus fuisse.

dicitur. Sed euz ipsa eius incarnatio vere gloria nostra fuerit: quia membra eius sumus propter cōmunionē corporis dyadema membroz bene capitū scriptura pcedit. Sic itaq: quia a sponsa laudatur: et ipse vicissim sponsā laudare dignat dicitur.

Capitulū III A

Quam pulchra es amica mea: q̄ pulchra es et decora: oculi tui columbarum: absq̄ eo quod intrinsecus latet.]

Quia hec superius exposuimus: vt potuimus: nūc eadem repetere propter breuitatē seruandā deuitamus. Sed quia adiunctū est absq̄ eo quod intrinsecus latet breuiter videndū est: quomodo superius giungat. Pulchra est ergo spōsa et oculi eius columbar: absq̄ eo qd̄ intrinsec⁹ latet: q̄ valde honestū est quicquid in exterioribus operat: q̄ simpliciter inter homines conuersat: q̄ ea que videt temporaliter cōcupiscere odignat. Et si quid tamē in hoc mūdo placet: post cōcupiscentias suas ire detestatur. Sed vehementer pulchrius et honest⁹ est: q̄ cordis desiderii illibatū retinere conat: q̄ eterne beatitudinis claritatē in mente retinet: et erecta contemplant: q̄ in his que interius videt: suauiter requiescit: et mūdāt. Sequit.

B. Capilli tui sicut greges caprarū: que ascenderunt de monte galaad.]

Si per oculos predicatoris ecclesie designat: quia ceteris viam ostendit: bene per capillos populi figurat: qui eidem ecclesie ornatū tribuūt. Capilli ergo sponse sicut grex caprarū esse dicunt: quia populi ecclesie dū precepta legis ruminātes celestia fide contemplant: mūda sunt animalia et in altis pascunt. Galaad autē aceruus testimonij interpretat. Quid autem per acerauū testimonij: nisi multitudinē.

martyrū intelligimus? quia dum fidem
sp̄i in superabiliter tenuerūt: eos testimo
niū veritati etiā per mortē suā perhibuissē
se scimus. **S**icut itaq; ille caprarū de mōn-
te galaad ascendit: quia populus ecclesie
eo magis fide se ad eterna suspendit: quo
fortius sanctos martyres eidem fidei testi-
moniū perhibuisse sciuit. **S**equit̄.

Ventes tui sicut grex tonsa-
rū: que ascenderūt de lauacro.]

Sicut per oculos predicatorum intellis-
gunt: quia per eos ecclesia illuminat simi-
liter ⁊ dentes eiusdem possunt dīci: quia
per eos infideles consumūtur: ⁊ paruuli
nutriūtur. **V**entes quippe sancti predi-
catores vocant: quia dum sanctā scriptu-
ram exponēdo minoribus fratribus eluci-
dant: quasi panē paruulis: tanq̄ matres
filijs cōmascant quo infirmi ad fortiora
cōualecant. **V**i nimirū bene sicut grex tō-
sarū que ascenderūt de lauacro esse dicū-
tur. quia dum se a peccatis omnib; in ba-
ptismo ablutos esse recordantur: libenter
onera mūdi deponūt: vt ad celestia conse-
quēda ⁊ predicāda: quo libertius: eo facili-
us gradiunt̄. **D**e quo subdit̄.

Omnes gemellis fetibus: ⁊
sterilis non est inter illas.

Gemellos fetus omnes sancti predicator
res habēt: quia vtz in duobus preceptis
charitatis ceteros homines supereminēt
geminā dilectionē predicāt: ⁊ in eo duos
populos iudaicū ⁊ gentilem gignere non
cessant. **I**nter quos nullus est sterilis: qz
perfecto predicator: nō est dicendus: si fili-
os spirituales gignere p̄tempnit. **D**e qui-
bus adhuc subdit̄:

Sicut vita cocceā labia tua
⁊ eloquiū tuum dulce.]

Idem predicator labia ecclesie dicuntur:
quia n̄mix per eos populis precepta
vite loquit̄. **Q**ui bene sicut vita dicunt̄:
quia dum fluxas cogitatioēs in cordibus
hominū suis predicationibus restringunt:
quasi sp̄arfos crines ne immoderate de-

fluant: reprimūt. **S**ed quid est q; nō tan-
tum vite: sed cocceae comparant̄: nisi qz
per cocceā flamma charitatis intelligitur?
quia illi ardent ⁊ per eos alij accendunt̄:
per quos eloquiū sancte ecclesie dulcora-
tur: quia dum que dicūt faciūt: predica-
tiones suas hominibus quasi lapidas estas
apponūt. **S**equitur.

Sicut fragmen mali pomi:
ita gene tue: absq; eo quod intri-
secus latet.]

Quod per genas ecclesie: nisi ip̄os pre-
dicatores intelligimus? quia dū in popu-
lis: vt eis proficiāt eminent: quasi in facie
ecclesie manifesti apparēt. **P**er malū au-
tem punicum ipsa ecclesia designat̄: quia
dū multos populos in vnitāte fidei nutrit
quasi multa grana sub vno cortice strigit̄:
quia dū grana diuino seruitio ceteris for-
tius affligūt: dum se vt omnia mūdāna cō-
tempnūt: dum voluntates suas abnegant
⁊ vicia sua omnino mortificāt: ceteros ex-
tollant: ⁊ seip̄s humiliāt: dum per exem-
pla sua ceteros nutriūt quasi fracti ⁊ apti
se cibos offerūt. **S**ed quis magna sint q̄
extrinsecus apparēt: maiora tamen in oc-
culto retinent: que ioculm̄ oculi soli vidēt.
Ideo subiectum est. [**A**bsq; eo quod in-
trinsecus latet.] **S**equit̄.

Sicut turris dauid collum
tuum: que edificatur cum pro-
pugnaculis.]

Collum quippe extendimus: quando
longius p̄spicere volumus. **P**ropter ali-
ud ergo sancti predicatorum oculi: p̄pter
aliud dentes: propter aliud autem genes
⁊ collum: propter aliud conuenienter vo-
cantur. **B**ene igitur sicut turris dauid:
collum sancte ecclesie dicitur: quia san-
cti predicatorum procul venientes hostes
sancte ecclesie speculantur: et fortiter re-
sistunt: si quid in eo ledere conantur ⁊ li-
bere terrena despicientes: celestia con-
templantur. **C**ollum ergo propter hostiū
speculationē: turris vero dauid propter
b 2

fortitudinē et propter excellētiā celestium gau-
diorum contemplationē. **Que** turris recte
dauid esse dicitur: quia dauid manufactis
interpretatur: per quod christus significatur: cui-
us est quicquid forte et excelsum operatur.
De qua subditur.

**Que edificatur cum propu-
gnaculis. Mille clypei pendet
ex ea omnis armatura fortium.]**

Cum propugnaculis turris dauid edifi-
cata dicitur: quia sancti predicatorum contra
aduersarios homines si necesse sit: miracu-
lis armantur. Contra vicia autem se clypeis
muniunt: quia ne spiritualibus hostibus suc-
cumbant: virtutibus se defendunt. In quibus
omnis armatura fortium pendet: quia
quisquis hostium cuneis: fortiter resistere
vult: in eis exempla videt: quibus arma-
tus hostes strenue valet superare. **Mil-**
le autem hic pro perfectione ponitur: quia in
millenario numero omnes numeri perfecte
complentur. Sequitur.

**Duo vbera tua sicut duo hin-
nuli capree gemelli: qui pascun-
tur in lilijis donec aspiret dies et
inclinentur vmbre.]**

Per duo vbera duo predicatorum ordines:
vnius in circumsione: alius in preputio de-
signantur. **Qui** bene sicut duo vbera hinc
nuli capree dicuntur: quia et filij synagoge
existunt: et in motibus contemplationum pas-
cuntur. **Gemelli** vero ideo dicti sunt: quia
concorditer predicant: et concorditer sapiunt.
In lilijis vero pascuntur: donec aspiret dies
et inclinent vmbre: quia mundiciam infati-
gabiler sectantur: donec in die iudicij pre-
mia recipiant: que in labore noctis assidue
contemplantur. Sequitur sponsus dicens:

Et **Cladam ad montem mirrhe:
et ad collem thuris.]**

Quid per montem mirrhe: nisi forte alti-
tudinem mortificationis in opere? **Et** quid
per collem thuris intelligimus: nisi altam
humilitatem in oratione. **Ad montem** ergo

mirrhe: et ad collem thuris sponsus vadit:
quia eos familiariter visitat: quos per morti-
ficationem viciorum ad alta proficere: et per mu-
das et humiles orationes suaviter redolere
perspicit. **His** quippe virtutibus sancta ec-
clesia: vel vnaqueque anima munda efficitur:
quia dum per voluptatum mortificationem vici-
is reluctatur: et per sanctas orationes frequen-
ter lachrymis abluitur: sordes lauari spon-
so placeat: quia pulchra apparere conatur.
Culus conatur ad effectum sponsus per gra-
tiam suam ducit: populum suum in sponsa beni-
gne laudat dicit.

**Nota pulchra es amica mea
et macula non est in te.]**

Cum scriptum sit: **Nemo** vivit sine peccatis
totumque infans cuius vita est vnius diei su-
per terram. **Quid** est quod sponsa tota pulchra
esse dicitur: in qua macula non habetur? **Alibi**
quippe scriptum est. **Stelle** non sunt mun-
de in conspectu eius. **Et** alibi. **In** multis
offendimus osses. **Et** iohannes apostolus
ait: **Si** dixerimus: quia peccatum non habemus:
veritas in nobis non est. **Et** idem. **Si**
dixerimus: quia peccatum non habemus:
mentimur: et veritatem non facimus. **Sed**
dum sancta anima a peccatis quotidianis
se per penitentiam mundat: dum quotidie
peccata minuta cum lachrymis abluit: et a
malis se observat: quantum frequenter
peccet: per assiduum tamen penitentiam mun-
diciam suam assidue servat. **Hinc** est alibi
precipit. **Semper** sint vestimenta candida
Et illud. **Iustus** autem ex fide vivit. **Qua**
uis est mox vestimenta: a iusticia deviet: et
impii: et assidue sub eius fide peccata sua
desert per assiduas ablutiones iusticiam suam
retinet. **Se** igitur ita mundanti sponse con-
sequenter dicitur:

**Veni de libano sponsa mea
veni de libano: vni coronaberis**

Libanus quippe dealbatio interpretatur.
Quid ergo per libanum: nisi baptismum
intelligit: in quo sancta ecclesia: aqua ab-
luitur: a peccatorum ingredine per spiritum san-

etum quē recipit: et per xpi fidem dealba-
tur. Unde scriptū est. Asperges me dñe
ysopo et mūdabor et. De libano ergo san-
cta ecclesia ad coronam venit: quia in xpi
baptismo fidē p̄cipit sub qua cū xpi gra-
tia meret: ut premiū percipere possit. **S**
quid est q̄ dicit: **Veni**: nisi q̄ in fide et in
spe et in charitate quicquid operat: substi-
stis: ut his tribus munita virtutibus ro-
bur habeat: per inuia nō laescat. **D**e fide
enim dicit. **Fide** mūdans corda eoz. **E**t
iterum. **Sine** fide impossibile est placere
deo. **D**e spe autē dicit: **Non** confundent
omnes qui sperant in te dñe. **C**ui iterū di-
cit: **Quis** est in te sperans: et derelictus
est: **D**e charitate autē dicit: **Charitas** ope-
rit multitudinē peccator. **E**t iterū. **Si** di-
stribuero omnes facultates meas in cibos
pauperū: si tradidero corpus meū ita ut
ardeat: charitatē autē nō habuero: nihil
sum. **E**t iohānes apostolus. **D**eus chari-
tas est. **P**otest tamē et aliter intelligi: q̄
ter dicit: **Veni**. **V**enit sp̄sa sancta ad xpm
dum in hoc mūdo viuēs: bona que potest
operat. **V**enit quādo in hora mortis anti-
ma videlicet sponsa a carne exiit. **V**enit
tertio: quādo in iudicij die vltimā carnem
resumit: et cum xpo thalamū celestē ingre-
dit. **I**bi quippe omnium laborum suoz pre-
mia consequit. **I**bi iam offitio prostratis
et exclusis hostib⁹ gloriose coronat. **I**deo
et hic per promissionē dicit:

A Coronaberis de capite am-
mana: de vertice saur et hermon:
de cubilibus leonum: de monti-
bus pardorum.]

Quid per ammana saur et hermon noia
videlicet montiū: nisi potentes hui⁹ secu-
li intelligunt? **Q**ui quāto ditiores tanto
excelliores et firmiores apud infirmos es-
se vident. **S**ed de his montibus sancta
ecclesia coronat. **Q**uia dum regnū predi-
cat eternū: dum exemplo suo oīa que mū-
di sunt vilia esse demonstrat: ipsos etiā po-
tentes ad penitentiam inclinat: et sibi ip̄i p̄
eoz acquisitione coronā in celestibus pa-

rat. **S**ic quippe fit: ut humiles superbos
prostrat: et infirmi excellos inclinent.
Ideo scriptū est. **O**mnis vallis implebit⁹
et omnis mons et collis humiliabit⁹. **S**ed
quid est q̄ non solū de montibus: sed etiā
de capitibus montiū coronāda esse dicit:
nisi q̄ impletū videmus: quia iam ip̄e ex-
celliores persone in xpm credūt: et eius p̄-
ceptis per ecclesie p̄dicationē obediunt.
Reges em̄ et imperatores xpo seruiūt: co-
ronas deponūt: et per penitentiam in eccles-
sia veniā petunt. **S**i itaq; per capita mō-
tiū summas personas intelligimus: bene
per cubilia leonū et montes pardoz: prin-
cipes quoz et ministri designant: qui cru-
delitati deseruiūt: et volostatib⁹ suis: qui
quos nō possunt ledere decipiūt. **P**ardi
quippe maculas in cute semper portant.
Per quod quos alios q̄ hypocritas vel
discordes significant. **I**n illis quippe qui
crudelitātē sectant: demones tanq̄ leo-
nes cubant. **I**n illi vero quasi pardi mon-
tes edificāt: quos dū vicijs suis aliquas
virtutes admiscere consentiūt: pro omni-
bus bonis suis laudis gloriā affectare cō-
pellunt. **H**i itaq; vere pardoz varietatē
sectant: qui dum cū virtutibus etiā vicia
imitant: in vario corio coloris et dissimili-
tudine diuidunt. **S**ed de cubilibus leo-
nū et de montibus pardoz ecclesia corona-
ta: quia dū per eius p̄dicationē et cru-
deles ad pietatē: et hyp̄crite ad vite hu-
militis vnitatē conuertunt. **P**ro his offi-
tibus premiū percipiet: quod meretur **C**ui
iterum dicit: et:

Vulnerasti cor meum soror
mea sponsa vulnerasti cor meū:
in vno oculoꝝ tuozum: et in vno
crine colli tui.

Per oculos sancte ecclesie p̄dicatores
sicut dictū est designant. **P**er crines ve-
ro populi multitudo figurat: per collū au-
tem sancta capitis et cordis cōiunctio ve-
monstrat: que fides ecclesie intelligitur.
Per hāc enim caput et corpus cōiungun-
tur: dum xpo quoz tenaci⁹ inheret: quo

fidellor in bona conuersione habet. In vno ergo oculoꝝ ⁊ in vno crine colli sponse sponsus vulnerat: quia profecto viciꝝ ad mortē crucis afficit: vt vnitas predicatorꝝ ⁊ plebis in ecclesia confirmet. De cuius dilectioe erga sponsum: iterꝝ subdit sponsus:

Pulchre sunt mame tue soror mea sponsa.]

Quid per mamas conuentetius in hoc loco q̄ ipsa dilectio dei ⁊ proximi: de qua superius diximꝝ intelligit: per quas mēsa sancta omnes sensus suos suaui dilectione nutrit: dum deo suo charitatis tenacitate conglutinat: ⁊ proximis si quid utilitatis habet quomodolibet libet impendit. Has mamas sponse quantū sponsus diligat in repetitioe laudis: aperte manifestat dicens:

Pulchriora sunt vbera tua vino.]

Quod superius de sponsi vberibus diximus: hoc ⁊ hic cum sponsa loquit: intelligi posse estimamus.

Et odor vnguentorꝝ tuorꝝ super omnia aromata.]

Per vngueta quippe ipse virtutes que ex charitate oriunt: intelligunt. Habent quippe etiā reprobī: aliquādo aromata: quibus redoleat: quia virtutes quasdam possident: ⁊ bona opera perpetrāt. Sed quia sine charitate viuūt: in cōspectu dei nulla que faciūt placent. Unde in iudicio eū dicent: Domine: nōne in nomine tuo prophetauimus: ⁊ in noseluo virtutes multas fecimus? Respondebit eis: Nunquid noui vos: discedite a me omnes operarij iniquitatis. Bene ergo vngueta ecclesie super oīa aromata redolere dicunt: quia ⁊ si opera reproborꝝ aliquādo hominibus placet. Nec que sancta ecclesia ex charitate cōficit: in diuinis naribus sine cessatione redolent. Sequit.

Sponsus distillans labia tua sponsa.]

Predicatorez ecclesie bene labia sponse esse dicunt: quia per eos populus loquit: et per eos ad fidē paruuli quicqꝝ erudiunt: dū per eos occulta scripture quasi cordis lateria manifestant. In falso autē mel later ⁊ cera videt. Recte ergo sponse labia fauus vocant: quia dū in carnis fragilitate sapiētia magna habet: quasi mel in cera abscondit. Quādo vero electus quicqꝝ dicat: quāto celestia gaudia reuelat: tūc fauus distillat: quia quāto dulcedo sapiētie in corde lateat: per oris fragilitatē audientibus manifestat. Unde scriptum est. Habemus thesaurū istum in vasis fictilibꝝ. Ideo subditur.

Mel ⁊ lac sub lingua tua.]

Admirū falsi predicatorz mel in lingua portant: quod sub lingua nō habent: quia celestia gaudia aliquādo predicāt tanqꝝ veri sint: cū ipsi terrestris bona desiderijs appetāt. Sancta vero mens mel in lingua portendit: quia sapiētie dulcedinē loquēdo ostendit: quia veraciter predicās audientes tanqꝝ mellis dulcedie reficit: lac gerit: quia cōgruenti sibi doctrina paruulos quosqꝝ in ecclesia nutrit. Sub lingua autem hec oīa sibi ipsi referuat: quia in eternā dulcedinē assidue secū portat. Dum em̄ terrena abiicit: dum viciorꝝ amaritudinē respuit. In interioribꝝ sensibus sapiētie dulcedine se pascit: quia robur colligit: vt ad eterna gradiēs in labore: vie lassescere, nō possit. Cui benedicat:

Et odor vestimentorꝝ tuorꝝ sicut odor thuris.]

Quid per vestimēta hec: nisi sancta opera designant. Quibus precedentiū malorꝝ turpido operit: ne videatur? Hinc em̄ scriptū est. Beatus qui vigilat ⁊ custodit vestimēta sua ne nudus ambulet: ⁊ videat turpido eius. Turbus vero per significationē pro oratioe ponit: sicut scriptū est. Ascendat oratio mea sicut incensum in cōspectu tuo. Sancta itaqꝝ aīa in hoc mūdo quā potest bona opera operat: ⁊ bene operās desiderio: ⁊ intentioe sancta

se extendit: nihilq; boni agit: nisi ea intē-
tioe vt ad celestia que diligit: qñq; perue-
nire possit. Bene igit odor vestimentoꝝ
eius sicut tburis esse perhibet: q; in omi-
bus operibus suis orat: dñ perueniēdi in
tentioe ea que vt bona operat. Sequit̃.

¶ Ortus conclusus: foror mea: ortus cōclusus: fons signatus.]

Ortus sancta ecclesia existit: q; dñ popu-
los multos in fide gignit: quasi mores pul-
chros bona terra emittit. Qui ortus cōclu-
sus bene esse dicit: q; charitatis vallo cir-
cūquaq; munit: ne inter numerū electoꝝ
reprobos aliquis ingrediat. Inaqueq;
aīa sancta etiā ortus cōclusus esse intelli-
git: q; dñ bona sua intentioe vite eterne
abcondit: dñ humanas laudes oīno con-
tempnit: ip̃a bona intentioe se circūsepi-
t: ne ad interiora rapiēda hostis antiquus
irrupere possit. Fons etiā dicit: q; dñ cele-
stia assidue cogitat: dñ scientiā scripturaz
semp in ventre memorie cōgregat: quasi
aquis vinētes sancta mēs in se gignere
nō cessat: quas sitientibus primis prebere
vt reficiant: valeat. Unde scriptū est dicē
te dño: Qui biberit ex aqua quā ego da-
bo ei: nō sitiet in eternū. Sed aqua quam
ego dabo ei: fiet in eo fons aque salientis
in vitā eternā. Et alibi Qui credit in me
sicut dicit scriptura: flumina aque vite flu-
ent de ventre eius. Sed cur dicit fons il-
le signatus: nisi q; sensus spūalibus men-
tibus indignis abcondit. In fideli enim
hōīa dño dicit. Spūs aut̃ vbi vult spirat
et vocē eius audis: et nescis vnde veniat:
aut quo vadat. Et iterum scriptum est.
Signatū est super nos lumen vultus tui
dñe. Quod est tibi lumē signatū: hoc hic
pculdū: id fons signatus esse perhibet.
Sanctus em̃ spiritus mentē quā replet et
illuminās irrorat: et irrorans illuminat: et
vt de luce eius videat quid appetat: et de
vire refrigeret: et calefacit. Sequit̃.

¶ Emissiones tue paradisius malorum punitoꝝ: cum po-

morum fructibus.]

Quid emittit sancta ecclesia nisi cū san-
ctis operibus sancta verba quibus filios
gignit et nutrit. Quos dñ alios vsq; ad
martyriū perducit. Alios in sancta cōuer-
satioe erudit. Hos sanguine martyrii ris-
bentes ad eternā patriā transmittit: illos
vero in sanctis operibus viuentes proxi-
mis in exemplū sanctitati tradit. Quid
aliud q̃ punica et pomoz fructibus emittit-
tur? Mala punica em̃ sub rubeo cortice
multitudinē granoz continent. Fructus
vero pomoz in se refectōis dulcedinē ha-
bent. Sic sic martyres dñ sub igne labo-
rant: dñ pro xpo sanguinē exterius funde-
re nō dubitat: multitudinē virtutū inter-
ius sibi cōgregant in mente. Sancti etiā
quiq; qui in pace ecclesie viuūt: fructus
pomoz gerūt: quia dñ sancta opera faciūt
proximis exempla tribuūt: quoz exhibi-
tione quos se sequi volūt: reficiūt. Quot
em̃ sunt in ecclesia sancti: siue igne
passionis ardeāt: siue in pace ecclesie quie-
scentes succrescāt: sanctarū virtutū odorē
tanq; suauitatis paradisi: et deliciaꝝ cō-
struere in se dñ viuūt non cessant. Cuius
paradisi vbertatē demonstrat: dñ sub voce
sponsi per arbuscoꝝ nomina quascq; virtu-
tes designat dicens:

¶ Lipi cum nardo: nardus et crocus: fistula et cynamomū cum ynuersis lignis libani: mirrha et aloē cum omnibus primis vngentis.]

Quid em̃ per has diuersas aromatu spe-
cies designat: nisi sanctarū virtutū odor et
profectus qui in sanctis habetur? Ex his
quippe speciebus regalia vngenta confi-
ciunt: ex his corpoꝝ sanitates intuentant̃.
Bene igitur virtutes animarū designat:
quibus congregatis et confectis: et bonis
odor optinōis egredit: et egris animarū
competēs sanitas reperitur. Sed adhuc
laus ecclesie a sponso repetitur: cum sub-
ditur.

aa Fons ortorum puteus aquarum uiuentium: que fluunt impetu de libano.]

Recte in emissionibus ecclesie: fons ortorum & puteus aquarum uiuentium describitur. Quid enim per fontem & puteum: nisi sancta scriptura designat: que sic aqua sapientie generat: ut & potates semper reficiat: & tamen manare non desinat. Que bene ortorum esse perhibetur: quia illorum specialiter est sancta scriptura: in quorum mentibus uirtutum semina oriuntur. Sed querendum nobis est: quare fons & puteus utriusque simul scriptura dicatur: cum fons in superficie appareat: puteus uero in imis latens omnes se querentes maiori labore exerceat. Sed sciendum est quod diuina scriptura in quibusdam manifesta: in quibusdam uero locis obscura se prebens: & aliquando leuiter sicut inuenitur: tanquam fons potat: & aliquando magna inquisitione eget: ut inuenta sumatur. Quia uero sancte scripture intellectus per aquam designat: ostendit alibi cum diuina uoce de reprobis dicit: Auferet dominus ab hierusalē: mittam eis sitim aque & famem panis. Et per esaiam dicit: Auferet dominus ab hierusalē: & iuda omne robur panis: & omne robur aque. Ubi notandum quod robur panis prius: & postea robur aque auferat. Dum enim grauius uicta scripture non perquirunt: ut mandant: paulatim a scientia decedat mens: ut aliquando non leuia etiam intellectu captant. Sed aque iste bene de libano fluere cum impetu dicunt. Libanus enim ut dictum est dealbatur interpretatur. In baptismo quippe dealbamur: dum amissa nigredine peccatorum ad mundiciam noue uite reformamur. De libano ergo aque putei fluunt: quia in baptismo electi quique donum spiritus sancti accipiunt: quo illuminati scripture sacre sensum intelligunt. Que scripture scientia tanto fluit impetu: ut electos dum tangit ab huius uice amore submoueat: & ad eterna gaudia impetu sui quosque adherentes traiciat. Hinc est enim quod in psalmo scriptum est. Flu-

minis impetus letificat ciuitatem dei. Impetus enim fluminis ciuitatem dei letificat: cum per donum sancti spiritus fortiter inuidiam scripture sapientia sancta ecclesia uel cuiuslibet capitulis mentis infusione sua exhilarat. Ad cuius spiritus aduentum malignus spiritus increpat: cum his in subsecutionibus dicitur.

bb Surge aquilo & ueni auster perfla ortum meum: & fluent aromata illius.]

Quid enim per aquilonem qui in frigore perstringit: & torpentes facit: nisi immundus spiritus designat: qui reprobos omnes dum possidet a bono opere torpere facit. Per austrum uero calidum scilicet uentus: spiritus sanctus figuratur: qui dum mentes electorum tangit: ab omni torpore relaxat: & seruientes facit: ut bona que desiderant operentur. Hinc enim dicit: Conuerte domine ciuitatem nostram: sicut torrens in austro. Surgat ergo aquilo & ueniat auster: & perflat ortum sponsi: & fluant aromata illius: ut uidelicet spiritus malignus ab ecclesia uel unaquaque electa anima discedat: & spiritus sanctus adueniat: qui ueniens charitatis ignem cogitationibus infundat: & a torpore negligentie dum se infuderit: soluat. Quod dum agit aromata fluunt: quia dum adueniente sancto spiritu cor quod prius torpuit: ab ope se excitat: mor sancte operationis opinionem per primos quosque sua uelut discurrunt: ut quique ad dentes ad eadem se accendant: & austro flante idem spiritus sancto se infundente uirtutum odoris emittat: ut ubique sanctus ortus floreat: & post florem fructus redolentes & reficientes producat. In quem ortum sponsa dilectum inuitat cum subdit:

Capitulū V A

Veniat dilectus meus in hortum suum: & comedat fructum pomorum suorum.

In hortum dilectus uenit & fructum comedit quando spiritus mentes uisitat: & bonorum

operū delectatione se satiat. Unde et idēz
subijciens dicit:

Veni in hortum meum so-
ror mea sponsa: messui mirrhaz
meā cum aromatibus meis. Lo-
medi fauū cum melle meo: bibi
vinum meū cum lacte meo.]

Mirrhā dilectus cū aromatibus metit:
quando xp̄us mortificationē vite ad perfe-
ctionē perducta: electum suū ab hac vita
succidens: ad celestē bozeuz cum sancta
opinione inducit. Fauū cum melle come-
dit: quādo desideriu sanctū in sanctis ope-
ribus latens perficit: et ad sanctoz termi-
nū sanctam animā sua delectatiōe impi-
guanā transigit. Vinū vero suū cum lac-
te bibit: quādo et perfectiōe quorundā se
reficit: et innocentia alioz cum pietate di-
ligens: vtrosq; ad eternū terminū ingerit.
Ad quoz exemplū quosq; remanētes in-
uitat cum subiūgit.

Venedite amici mei: bibite
et inebriamini charissimi.

Notandū in primis est: quia qui come-
dūt amici: qui vero bibūt et inebriant: cha-
rissimi esse perhibent. In quibus verbis
intelligi dat: quia in hoc loco comedere
bonū est: sed bibere et inebriari ampli⁹ bo-
nū est. Sunt nimirū quidā in sancta eccle-
sia qui sic diuina audiūt: vt celestia plusq̄
terrena amare discant: pro eoz desiderio
multa pauperibus tribuāt: a prauis ope-
ribus se custodiāt: nulla alicui violenter
rapiāt: ecclesie predicationē libenter aus-
diant: in fide se instruant: et et operibus
sanctis exerceāt: et tamē vxores habēt: pi-
guora nutriūt: res suas diligunt: quāuis
his omnibus xp̄m preponant. Hi pfecto
comedūt et amici sui: quia sanctā scriptu-
ram audiētes: talem sibi refectionē assu-
mūt: vt et si ad summā perfectiōis adhuc
non assurgūt: tamen scdm modū suū per-
fecti: in preceptis diuinis sine crimine vi-
uant. Quod dū beati iohannis parentes
zacharias v delicez et hellisabeth cōserua-

re studuerūt: per reuelationē angelicā in
senectute sua filiu accipere meruerūt: quo
maior inter natos mulierū non surrexit:
et ip̄m saluatore mundi digno ostendere
et baptizare meruerit. De cuius parentis
bus dicit: Erant autē iusti ambo ante de-
um: incedētes in omnibus mādatis et ius-
tificatiōibus deo sine querela. Sunt ve-
ro alij qui tanta auaritate diuinā scriptu-
ram audiūt: vel legunt: vt p̄tinus cūctis
terrenis opib⁹ abdicatis: sola celestia am-
biant parētes: vxores: domos: filios: etiā
et omnia transitoria abijciant: solūmodo
xp̄m sequi et amplecti cōcupiscant. Eius
desiderio se affligūt ieiunij: afficiūt lacri-
mis: exerceant meditatiōibus diuinis: so-
la que sunt eterna cogitāt: contemplatiōe
bus vacant: ad hoc laborantes: vt ea que
retro sunt obliuiscētes: in anteriora ma-
gis ac magis se extendāt. Quid pfecto
isti quid aliud agūt: nisi bibentes inebria-
tur: vt dum omnū terrenoz per desideria
um obliuiscunt: iure a sponso celesti: non
tantū amici: sed et charissimi vocari mere-
ant. De quibus idē sequit̄ et dicit:

Ego dormio: et cor meum ve-
gilat.]

Huiusmodi quippe electi cor sponsi bes-
ne vocari possunt: qui quo amplius exte-
riora que sunt in mūdo fugiūt: eo secreti⁹
ea que sūt interiora sponsi cognoscūt. De
quibus pculdubio idē sponsus alibi dicit
Qui diligit me diligitur a patre meo: et
ego diligā eum: et manifestabo ei meip̄m.
Dormit ergo sponsus et cor ietus vigilare
quia dum xp̄us iam glorificatus in beati-
tudine quiescit: quicūq; eum perfecte dilig-
git: vt ad ip̄m perueniat laborat. De qua
vigilatiā sponsa superius dixit. Quis esset
rex in accubitu suo: nard⁹ mea dedit odo-
rem suū. Quid em̄ illud quiescere dormi-
re dicat: id manifestat: quod alibi legit.
In pace in idip̄m: dormiam et requiescā.
Quod tamen ip̄m et ip̄a sponsa de se dice-
re potest: dicat ergo: [Ego dormio: et cor
meū vigilat.] Ac si aperte mens sancta
loqueret̄ dicens: Dum a mūdānis tumul-

hinc exterius dormio: in interiori cogitatione que sine celestia vigilans pensio. Sancti etenim viri dum terrena omnia despicunt: dum tumultus mundi offitino fugiunt: dum otium in via dei assumunt: nequaquam ut corpori vacent: ea dimittunt. Sed interioribus laborantes que sint illa: ad que facti sunt in corde aspiciere contendunt. Neque enim torpent dormiant: sed ut liberius eterna delectatione a transitoriois rebus requiescant. Quos tamen aliquando sponsus ad perfectum primorum excitat: et ut eis cum quibus viuunt proficiant: ab ocio quod diligit reuocat. Cuius vocem audiens etiam cum dormit sponsa dicit.

Et vox dilecti mei pulsantis.

Quid est pulsans dicat subiungit.

Et aperit mihi sponsa meam amica mea: columba mea: immaculata mea.

Causam etiam clamoris annexit dicens:

Et caput meum plenum est rore: et cincinni mei guttis nocturnis.

Dum sponsa dormit dilectus ut aperiat et pulsat: quia dum sancta mens sibi ipsi per otium intendit: Christus multa peccatorum opera in hoc mundo tolerat: que nisi spirituales viri ad doctrinam se accingant: nunquam per se ipsos carnales: vel agnoscant: vel corrigere curant. Vult ergo sponsus ut aliquando otium dimittat: et ad edificationem primorum spirituales quique sollicitent: quod dum perfecti viri sibi solis per interiorum quietem intendit. Vult sponsus quod seculares ad peiora magis ac magis corrumpant: dum cum propter silentium spiritualium semper minus ac minus cognoscunt quod ipse manifestat cum dicit: **H** [Quia caput meum plenum est rore: et cincinni mei guttis nocturnis.] Quid per caput sponsi: nisi deus? Et quid per rorem in hoc loco: nisi lamentatio dicitur: nisi frigora mentium carnalium accipit? Scriptum est enim. Caput Christi deus. Et de frigore cuiuslibet carnalis mentis iterum scriptum est. Sicut frigidam facit cytherna aqua: sic frigidam facit malicia suarum. Caput ergo Christi plenum est rore: quod multi in

ecclesia possit: et deum eum credunt: et tamen frigidi persistentes ad ardorem charitatis non accendunt. Per cincinnos etiam eosdem populos intelligimus: quos in fide diuinitatis: quasi in capite Christi pendentes et oppositas mentes scimus. Sed cincinni pleni esse dicuntur guttis nocturnis: quod dum in tempore huius temporis nebrose spiritualitatis se suspendunt: magis ac magis stillantibus iniquitatis fluit: ad hos accendendos sponsa excitat: dum spiritualis ritualis quilibet per edificationem plurimorum ab ocio ad prelationem ecclesie vocat. Sed quoniam meruit ne si ad prelationem venerit sollicitudinibus mundi occupari necesse sit: sicque dum per occasionem edificationis plurimorum temporalibus se inclinauerit: quietem amittat: etiam sordibus peccatorum se inficiat. Ideo clamanti sponsa respondet dicens:

Et expoliaui me tunica: quomodo iterum induar illam? Laui pedes meos: quomodo iterum inquinabo illos?

Tunica sua sponsa se expoliauit: quod omnia exteriora quibus honorabatur et onerabatur abiecit. De qua tunica dicit: **H**ic autem qui habet tunicam vendat eam: et emat gladium. Gladium quippe: vendita tunica emit: qui per eternis temporalia abdicat: et in sancta conversatione viuens: verbum predicationis acquirit. De quo dicit: **E**t gladius spiritus: quod est verbum dei. Pedes autem suos sponsa lauit: quod dum in sancto ocio sancta anima viuunt: opera sua studiose ad memoriam reducit: et quicquid in eis sordidum examinando deprehendit: lacrymis quotidianis et gemitis plagit. Pedes itaque lauit: quod preterita opera quibus per hunc mundum dissolute ambulauit plaxit. Pedes lauit: quasi peccata abluens lacrymis munda in conspectu dilecti sui apparere concupiuit. Hos pedes iterum inquinare meruit: quod valde sollicita est: ne si in plateam ponat: per terrena ambulans iterum suscipiat quod dimisit. Idcirco ab ocio inuita recedit: quod dum a marinis fluctibus aliena est: si in litore posita securi viuunt. Sed dilectus non leuiter mortem primorum:

tolerat. Ideoq; pplus accedens per spm
es excitare nō dubitat: vbi dicit:

R dilectus meus misit manū
suam per foramen: et venter me-
us intremuit: ad tactū illius.]

Manū dilectus ad spōsam mittit per fo-
ramen vt surgat: qm̄ per subtilē intellectū
quāta sit operatōis diuine: virtus ei inspi-
rando manifestat: qd̄ videlz̄ et inter peris-
cula saluare possit: q̄ etiā in pacē nisi per
eū saluus sit: nemo q̄ in tumultu certami-
nis sperātes in se nō derelinquit. Ad cus-
tus tactū venter sponse intremiscit: qz̄ san-
cta aīa quo amplius diuinā potentā per
interforē vīstatiōē principaliter sentit:
eo stricti⁹ iudicat: quicqd̄ in se carnale de-
prehendit. Quo em̄ maiori charitate in
eū ardet: quē mente cōcupiscit: eo timidi-
us se ei subijcit: et amplius verē: ne spon-
sus in ea aliqd̄ inueniat: ppter qd̄ eam a
se dimittere velit. Ideo sponso obediēs
ad laborē se preparat: vt sicut in quiete fa-
miliaris sponso: sic et in labore deuote ser-
uicēs appareat. Ideo subdit dicens:

R surrexi: vt aperirē dilecto
meo.] Tacta surgit vt aperiat: qz̄ dū spi-
ritū dilectōis amplius solito accipit: mor-
de edificatiōe pximi cogitat: et predicādo
agit: vt apertis cordib⁹ sponso ad inha-
bitādos pximos veniens: aditū intrandi
inueniat. Que etiā cū predicatiōe exem-
pla operū auditoribus demōstrat dicens:

Manus mee stillauerunt
mirrhā.] Quid per manus nisi opatio-
nes: qd̄ per mirrhā: nisi mortificatio car-
nis accipit? Manus ergo spōse pdicātis
mirrhā stillāt: qz̄ quicūq; alijs pdicāt ne-
esse est: si multis p̄ficere velit: vt in om-
ni ope suo carnalē vitā mortificare cōten-
dant. Sed vt hoc cū magna discretiōe fi-
at: manifestat eū subijgit dicens:

R Dignit̄ mei pleni sunt mir-
rha probatissima.]

Sicut em̄ ab vna manu plures dignit̄ di-
uidunt: sic in vna sancta p̄uersatiōe per di-

seretionē diuerse virtutes inueniūt. Alia
em̄ est virtus largitatis: alia virtus parci-
tatis. Aliud opus humilitatis: aliud libe-
re increpatōis: aliud vero agim⁹: qm̄ nos
sub silentio p̄tinemus: ppter edificatiōē
pximā: aliud qm̄ pximis loquimur: ppter
vilitatē suā. Sed dignit̄ mirrhā p̄batissī-
ma pleni esse p̄hibent: qz̄ in offiē qd̄ agi-
tur s̄mp̄ necesse est: vt mortificatio carnis
lītatis teneat. Que tunc p̄batissima esse
iure dicit: qm̄ in om̄i suggestiōe: que ab
hoste ingerit sine cessatiōe voluptas car-
nalis cauet ne suscipiat. Quod quādo sit
om̄is viciā mentis dissoluit: et vt spon-
sus intret ad cor aditus preparat. Vinc
est q̄ sequitur.

R Pessulum ostij mei: aperui
dilecto meo.]

Pessulū ostij facimus qm̄ per voluptas
tes carnis aditū cordis cōtra sponso oba-
seramus. Pessulū vero aperimus qm̄ res
mortis voluptatibus fluxis: cor nostrū in
amorē xp̄i quod prius durū fuerat: solui-
mus: et sponso pulsanti ad ostiū introitū li-
berū facimus. Quod dū in hac carne vis
ultimus: quia rep̄te fieri non potest restat:
vt magis ac magis quotidiē faciamus.
Nemo em̄ sicut scriptū est repente fit sum-
mus. Aliquādo em̄ dum in hac corruptio-
ne positi dñm nostrū querim⁹: magis nos
bis elongari q̄ appropriare videt. Ideo
q̄ sequitur.

P At ille reclinauerat: atque
transferat.]

Modo sponso dilectū tangit: nō decli-
nat: qz̄ qm̄ nos torpentes cōspicit: ad amo-
rē incitat: qm̄ vero laboratibus nobis pos-
se app̄hendi videt: tūc ne app̄hendendū
trāsire et declinat. Ad max̄e in nobis ḡfa
agit: vt v̄z nec in torpore n̄ro iacētēs: oīo
eū amittam⁹: nec de plena eius vt nob̄ vi-
det: app̄hensione sup̄biamus. Qui mo-
tū vt recesserit redit: et ne vltimus aīa sc̄ta
a dilecto suo alienetur verbo inspiratiōis
sue desiderati aīe se infundit: et eā liques-
cit. Tandē exultat sponsa dicens:

Quonia anima liquefacta est:
vt dilectus locutus est.]

Ad verbū sponsi liquefactā se dicit: quia dum xp̄us se per spiritū suū anime desiderati se infundit: omnē duriciā cordis moy chrymas liquefacit: vt vix capere possit. Hoc q̄s se capere intra se exultat: et intus intret quid fuerit: et quid factā sub se ip̄am videat. Quem liquorē dum sentit perfectius apprehēdere cōcupiscit: et ali quādo dum hoc ip̄m cogitat: hoc q̄s modo sentiebat: iam nō sentit. Unde sollicitat ad querendū: vt hoc idem inueniat: sed aliquādo dum etiā diu fatigaret: non inuenit quod modo taz presens tenebat. Ideo sequitur:

Rquesiui et nō inueni illum:
vocaui et nō respondit mihi.]

Querit sponsa dilectū: sed nō inuenit: quia a deo inspirata mēs assidue suauitate illa intima perfrui cōcupiscit. Sed corruptio phibet: quā in hac vita gerit. Adcat ergo et nō respondet: et quia in orationibus et operatiōibus suis dulcedine illius presentie satiari appetit: sed ad votū suū hoc q̄s inuocat non occurrit. Restat ergo vt in se reuertēs se cognoscat: et per scripturas sanctas dilectum suū magis ac magis illo gustu adiuta perquirat. Et hoc est quod sequit:

Sinuenerūt me custodes qui
custodiunt ciuitatem.]

Dum inquisitione dilecti sponsi sollicitat: in custodes ciuitatis incidit: quia dñi sancta mens de desiderio sponsi sui xp̄i se affigit: predicatorū verba in scripturis diuisi suscipit: et eis quādiu a xp̄o exultat eiusdē quē querebat amore intēdit. In quibus quid exercitatiōis inueniat: subligit.

Percusserūt me et vulnerauerunt me: tulerunt palliū meum custodes murozum.]

Custodes percutiūt sponsas et vulneras

quia predicatorū sancti dñi celestia loquuntur: amantē animā afficiūt: et maiori amore sagittant. Palliū tollunt: quia si quid pompe secularis residuū erat in corde: exhortatiōibus suis ab anigno auferūt. Palliū tollūt: quia aliquādo ante verba predicatorū nos nō cognoscebam: ip̄is omnē quod interius latebat dñi loquūtur detegūt. Quod dñi sit amplius diligēdi sūt: et vt pro nobis dilecto loquant: deuotius exorādī. Ad agit sponsa dñi subiūgit.

Adiuro vos filie hierusalē:
si inueneritis dilectum meū: vt nūcietis ei: qz amore languero.]

Dum est sanctis viris cogitatiōes nostras referamus: dñi eius siue viuētibz nobiscū: siue tam vitā eternā ingressus desiderii nostrū expandimus: et per deū oramus: vt domū xp̄o pro nobis orando offerant: desiderii quo afficimur: et quid aliud agimus q̄ filijs hierusalē adiuramus: vt dilecto tui nobis proximiores sunt nūciet: qz amore languemus. Sed et ip̄i sancti si adhuc nobiscū sunt: et oratores suos orāt: et qui vt nūciet orant: pre humilitate tanq̄ ignari interrogāt dicentes:

Qualis est dilectus tuus ex
dilecto o pulcherrima mulierū.]

Sed quia quo ardētius diligūt eo dulcius verba de eo repetunt. Idem ipsum iterum dicunt:

Qualis est dilectus tuus ex
dilecto: qz sic adiurasti nos?

Dilectus ex dilecto sponsus dicit: vt vt delictet per repetitiōe dilectiōis maritū amor loquētis ostendat. Sed dilectus ex dilecto bene xp̄s vocat: quia si filiū diligimus: et patrē ex quo est consequēter amam. Respondet sponsa subsequēdo dices:

Dilectus meus candidus est
et rubicūdus: electus ex milibz.]

Candidus et rubicūdus xp̄us esse perhibet: quia nullū omnino peccatū faciens iusticie pulchritudinē ex integro tenuit.

et tamen tanquam peccator esset ad mortis passionem accessit. Qui per prophetas dicitur. Quare ergo rubrum est indumentum tuum? Electus vero ex milibus: quia ex totius generis humani massa nullus sine peccato reperitur: ipse homo non solum sine peccato fuit: sed etiam peccatores sua iusticia et sanguine redemit. Sequitur.

aa **Caput eius aurum optimum.**]

Caput christi deus. Ad caput bene aurum dicitur: quia ad comparationem creatoris omnis creatura res vilissima penditur.

bb **Coma eius elate palmarum nigre sicut coruus.**]

Quid per comas christi: nisi fideles quosque intelligimus? Qui dum fidem trinitatis in mente custodiunt: et deo adherentes quod creditur faciunt: quasi capite pedentes honorem portanti offerunt. Palma autem in altum valde crescendo proficit: et victoria significatioe sua pretendit. Coma ergo sicut elati palmarum sunt: quia electi quicumque dum semper ad alta virtutum se efferunt: per dei gratiam quicumque ad victoriam se perducunt. Nigre autem sicut coruus exiit: quia quicumque virtutibus in celum se erigunt semper tamen peccatores se esse cognoscunt. Sequitur.

cc **Oculi eius sicut columbe super rivulos aquarum que lacte sunt lote: et resident iuxta fluenta plenissima.**]

Oculi sponsae sicut colubae sunt: quia predicatorum christi qui via nobis ostendunt in simplicitate vivunt. Super rivulos autem aquarum esse perhibent: quia semper in reflectioe divinarum scripturarum perseverant. Lacte vero sunt lote: quia gratia creatricis sapientie tanquam lacte matris a peccatis per baptismum sunt mundate. **Quid autem per fluenta plenissima iuxta que resident intelligimus:** nisi sacre scripture profundam et archana dicta: que descripsimus: quibus nos reficimus: dum ea legendo vel audiendo haurimus. **Ad hoc etiam colubae iuxta fluenta residere solent:** ut volantium avium umbra in aqua videatur: super aquam se projicientes vngues rapacium sic effugiatur. Sic san-

cti viri in scriptura sancta fraudes demonum perspicitur: et ex descriptione quam vident quasi ex umbra hostem cognoscunt. **Hiis se consilij scripture ex toto addicit:** ut vix nihil agatur: nisi quod ex responso scripturarum audiatur: quasi in aquam se projiciunt hosti illud dunt. **Que fluenta plenissima dicuntur:** quia de quibuscumque scrupulis in scripturis consilium querit sine minoratioe de omnibus ad plenam inveniuntur.

dd **Bene eius sicut areole aromatum: consite pigmentarijs.**]

Si per oculos predicatorum intelliguntur: bene per genas ipsi in ecclesia figurantur: qui martyrio vitam finisse perhibent. **Quis enim pro fide christi sanguinem suum fundere non dubitat:** qui gene in facie christi rubet. **Per eos quoque pulchritudo fidei christiane publicatur:** quia ad quantum fidei premium tendant ostendunt dum pro ea moriuntur. **Que gene bene sicut areole aromatum esse dicuntur:** quia dum in constantia fidei martyrie electi exercentur: per cultum virtutum sancte opinionis fama quasi aromatum dilatant. **Sed areole pigmentarijs coteruntur:** quia martyres sancti: et a peccatis dentibus predicatoribus ad confessionem roborantur: et a subsequetibus ad imitatioem exempli populis adducuntur ab illis qui peccaverunt pigmenta virtutum colunt: ab his vero qui sequuntur pigmenta exemplorum suscipiunt. Unde et sequitur.

ee **Labia illius lilia stillantia mirram primam.**]

Quid enim per labia sponsi nisi ipsos quos dicimus predicatorum christi intelligimus? Qui dum mortem martyrii populis predicant: quasi mirram mortificationis carnibus ad condimentum distillant. **Que mirra bene prima esse dicitur:** quia nullus sic mortificatur: quo ille pro christo martyrio finit. **Primam enim dixit non pro tempore sed pro dignitate.** **Quid est quod labia sponsi lilia esse dicuntur:** nisi quod illi per quos christus loquitur necesse est ut mundum sint: et per eos bonus odor aspergat. **De quibus erat apostolus paulus qui dicebat:** Bonus odor sumus deo in omni loco: et in his

qui salui sūt. Sed notādū est qm̄ quicq̄d iusticie ⁊ fortitudis habet ab ipso xpo per exempla operū illius trahit. Ideo sequit̄ f. f. **M**anus illius tornatiles auree: plene hiacinctis.]

Quid em̄ permanus xpi designat: nisi opa que in mūdo gessit: ⁊ que nobis imitanda pponunt. Ipse em̄ ait: Qui me diligit: me sequat̄. Et ap̄s. Qui dicit̄ in xpo manere: sicut ille ambulauit: ⁊ ipse ambulare debet. Manus vero tornatiles esse phibent: qz sc̄ta opa eius sine ipositioe iniquitatis ex oī parte in iusticia gradiebāt. **M**anus em̄ tornat̄ in rotunditate sui: sine obstaculo voluit. Sic xpi opera in rectitudinis rotunditate volebant: qz tornitas nulla ei adhibebat: qua minus iusticia ei⁹ in rotundū duceret. Auree etiā manu⁹ esse dicunt: qz quicq̄d exterius inter homines operabat̄: in diuinitatis pulchritudine disponebat. Manus quoqz sp̄si plene hiacinctis esse dicunt: qz quicq̄qz illius opa p corde imitant̄: felicitatis eterne munerib⁹ in retributiōe ditant̄. Unde ⁊ idē redēptor. Qui mihi ministrare me sequat̄: ⁊ ubi ego sum: ibi ⁊ mihi⁹ meus erit. Sequit̄.

gg. **C**eter ei⁹ eburne⁹: distict⁹ saphiris.] Quid p vētrē: nisi mortalitas? Et qd per ebur: nisi incorruptio designat. Ebur q̄ppe valde durabile os hz: ⁊ in ornamenta regū assumit̄. Ceter q̄ xpi recte eburneus esse dicit̄: qz mortalitas xpi ad immortalit̄ē perducit: dñ per resurrectionē ad gloriā patris sui regis v3 eterni: in vita eterna collocat. De quo dicit̄: **F**ps resurgēs ex mortuis: iā nō moriet̄: mors illi ultra nō dñabit. Qui vero in ornamento regū assumit̄: qz quicq̄s carnis sue rex ⁊ dñs esse pbat̄: ipsius xpi mortalitate ⁊ resurrectionis amore cognatiōis ⁊ spe immortalitatis ornat. Unde alibi dicit̄: Qui gloriat̄ in dño gloriat̄. Sed neuter distict⁹ saphiris esse phibet: qz in nostra corruptiōe quā portauit: celestia opa per miracula que faciebat passioibus nr̄is inseruit. Saphirus em̄ qui aerēi colorē portat: bene celestia facta que in miraculis ostende

bant designat. Cetero vero xpi saphiris distinguit̄: qz dñ inter passioēs carnis v3 uina miracula opabat̄: quasi in corruptiōe corruptio variat̄. Quia dispensatione apli in fide eruditi sūt: ⁊ ad passioēs tolerandas robusti extiterūt. Ideo sequit̄.

hh. **C**ruca illius colūne marmoree: que fundate sunt sup bases aureas.]

Per crura apostolos intelligimus: per q̄s vniuersū mundū circuit: ⁊ fidē eis p̄dīcantib⁹ pplis audietibus sparsit. Quib⁹ ipse in euāgēlio ait: Ite in orbē vniuersus ⁊ p̄dicate euāgēliū oī creature. Sed crura colūne marmoree esse phibent: qz ecclesiā inflexibilī sustinent: dñ p̄tra oēs aduersarios eorū p̄dicatiōibus ⁊ exēplis roborat. Sup bases autē aureas colūne fundate sūt: qz a p̄phay dicit̄ vt fortes p̄stiterēt: fidē vite gratiā perceperūt. Unde ipse prim⁹ ap̄loz ait: Habem⁹ firmiorē p̄phetiā sermonē tui bñ intēdentes tanq̄ lucerne ardenti in caliginoso loco. Ideo em̄ auree dicunt̄: quia luce sapiētie resp̄lē descendere sciūt. Sequit̄.

ii. **S**pēs eius vt libani: electus vt cedri.] Libanus q̄ppe mons est in q̄ sublimis valde ⁊ odorifere arbores habēt. Interpretat̄ autē libanus dealbatio siue candidatio. Et de xpo dicit ap̄s paul⁹. Iste factus est nobis a deo sapia ⁊ sc̄tificatio ⁊ iusticia. Bene q̄ spēs eius vt libāi existit: qz per eū credētes de albamur: cui si adhe remus radicib⁹ sublimis efficiamur. **H**e⁹ grā etiā bone opiniōis odorē si quē habemus accipim⁹. Electus etiā vt cedri esse dī: qz de eo pf loquit̄. Ecce tu puer me⁹ quē elegit̄: dilectus meus cōplacuit sibi in illo aīa mea. Cedrus autē excelsa est valde arbor: ⁊ iputibilis. Xps autē excelsior cedris existit: qz quis hō sit: tñ deus esse nō desistit. De q̄ per elaiā dī: ⁊ sublimis erit valde. **O**do: etiā sup oēs est xps: qz ipse de se ipso ait: Ego flos campi ⁊ lilium cōualis. Et per sponfam ei dicit̄:

kk. **C**urrem⁹ in odore vngētōz tuorū.] De quo bene hic sequit̄. **S**ūt illi⁹ suauissimū ⁊ tot⁹ deſſ

derabil.] Per gust' q̄ppe voces trāfferūt
 ⁊ sapores in ventrē hauriūt: q̄d em̄ p̄ gut
 tur spōsi: nisi testm̄ xp̄i itelligit: p̄ q̄d xp̄s
 nobil loq̄t: ⁊ in q̄ xp̄i suauis sit dñs: ⁊ a fidelis
 b' gustat. Tonus ḡ desiderabil' existit: qz
 p̄ hoc q̄ de deo bona oīa aīa scā audit: ma
 gis ac magis sp̄ ei videre ꝑcupiscit. **Cul'**
 tot hōis enarrat: ꝑsequēter ꝑcludit dicēs
II. Talis est dilect' meus: ⁊ ipse
est amicus meus filie hierusalē.

Sed enumeratis tot laudib' ostēdit: tot
 muneribus q̄s audiens nō ꝑcupiscit: q̄s
 intendēs non inardescit. Fidelis quippe
 aīa queq̄: q̄ dulciora ⁊ ampliora de redē
 tore suo audit: eo ardētius inbiat: ⁊ manē
 festiora de eo cognoscere appetit dicēs:
mm. Quo abiit dilectus tu' o
puleberrima mulier? Quo abiit dilect'
tuus: ⁊ queremus eum tecū.] Cum em̄
prim' prim' de xp̄o loquit: cū alter ab
altero qualiter inueniat sciscitat: q̄d aliud
q̄ quō xp̄i debeat ꝑcurat? Quāuis hoc
ḡ synagoga itelligi valeat: vt aliqñ puer
sa eccl'az inuēget: cui prim' eccl'ia rēdit:

Flectus meus descendit

d in ortū suū ad areolā aromātū:
 vt pascat in ortis: ⁊ lilia colligat.]
 Dillect' in ortū suū ad areolā arō
 tū descendit: qz eccl'az visitās ad eos maio
 ri grā vēit: q̄s sc̄is opib' ⁊ virtut' exēplis
 bone fame odorē ex se pris emittere cōg
 scit. In ort' pascit cū multax aīaz virtuti
 b' delectat. Lilia colligit qñ ꝑfōs q̄sqz ab
 hac vita succidit. ḡ qz scā eccl'ia in filijs
 suis fide xp̄o plūgit: ipse suscipit: caritate
 cōglutināt: vt nihil extra xp̄m diligat: ⁊
 eū sibi familiariter fide ⁊ amore inseparabi
 lem teneat: ideo sul tangit:

III. Ego dilecto meo ⁊ dilectus
meus tibi: qui pascit in lilijis.] Nos
tandū q̄ppe qz synagoga p̄ ꝑdicationē ecc
lesie: ad fidē qñqz puerat: ita vt se abne
gās: xp̄m solū sequat: ⁊ eodē desiderio di
ligat xp̄m: q̄ cum ecclesia diligit: quē cete
ris postpositis solū amat. Quā laz amica
facta: iam sponsa sibi plūctā sponsus ala

loquit: congratulās ⁊ dicens:

IV. Pulchra es amica mea: sua
uis ⁊ decora: sicut hierlm̄ terribilis: vt ca
stroꝝ acies ordinata.] Pulchra ⁊ amica
suauis ⁊ decora: sicut hierlm̄ synagoga es
se phibet: qz ad scā. iij. euangelia aliqñ
puerfa sicut eccl'ia sectabil'. Hierlm̄ q̄ppe
viscopacis interpretat: p̄ q̄ bñ scā eccl'ia si
gurat: qz dū in mūdo semp' ꝑressurā patit
viā fastidiē s: que sit pax ꝑrie celestis cur
rēdo ꝑreplat: phidēs in eo q̄ discipul' sults
dicebat: In mūdo q̄ppe ꝑssurā hēbitis: sꝫ
ꝑfidire ego vici mundū. Digna aut' syna
goga puerfa sicut hierlm̄ pulchra: ⁊ amica
suauis ⁊ decora dñ: a q̄bus pulebrytu
dinē moꝝ accepit vt placeat: exercitiū scē
operatiōis colligit: vt in amicitia hereat:
suauitate mansuetudis dilcit: vt perma
neat: decore cōuersatiōis ostendit: vt per
exemplū trahat. De qua ꝑsequēter dicē:

V. Terribilis vt castroꝝ acies
ordinata.] Host' exp̄tis est cū in ꝑcinctu
ꝑtra hostes vadit: si strict' ⁊ ꝑcordit gra
diū: ab hostib' ꝑtra veniētib' timēt: qz
dū t eis aditū ꝑ scissurā nō aspiciūt: qualis
eos penetrēt: hesitātes nō inueniūt. Illis
qz hoc impenetrabile munimē efficit: qd cō
cordi: er ordinati seip̄is semetip̄os tuēt.
dū em̄ de seip̄is sibi vallū efficiūt: intrādū
aditū hostib' nō dereliquit: ⁊ ne occidāt
appetit ipi facill' occidūt. Sic in multiz
tudie fidelū p̄rigit q̄ dū ḡ malignos sp̄s
pugnāt: nō desinit: necē est vt pace carita
tis ꝑstrigāt: q̄ salua sit. Si em̄ pacē tenet
tr̄bllis hostib' apper. Si p̄ discordiā scin
dif vndiqz ab hostib' leuē penetrat. Pa
ce se itaqz mūiat: vnitate se viciat: caritate
se vniat: vt dā in seip̄a ꝑ scissurā dñū nō
patit: dū cē suū sp̄ exultās: sine ꝑfusiōe se
q̄t. In pace q̄ppe ocul' mēi mōat: vt in
ipaz b̄itudis visionē tēndat quā nō sic
est in hac vita ꝑspicit: qz ip̄ possibile est pa
triā tenere: dū in exilio vnūsqz n̄m ges
mit. Ideo scē aīe inardescēt' inbiāt. ꝑꝑi
quātī sponsus respondet dicēs:

VI. Auerte oculos tuos a me: qz
ignī me auolare fecerūt.]

Oculos ad sponſū tendimus: dū intimū
mētis ad videndā xpī beatitudinē aliquā
tūlū aperim⁹. Sed oculos auertere p̄cipi
mur: ne v̄z asp̄icere eā ſicuti eſt quātūcun⁹
q̄ videam⁹ arbitremur. Ipſi eſt oculi eſt
auolare fecerūt: q̄ q̄ amplius videt eo ma
gis inuifibilis eſſe cognoſcit. Et a nobis
auolat: q̄ quātūlūcūq̄ ictu mētis appre
henſus in eōprehēſibiliter ſup oēm cona
tū noſtrū ſe exaltatū eſſe manifeſtat. **O**cu
li quippe mētis quaſi hoc efficiūt: vt auo
let: q̄ per hoc tantillū quo videt valde lō
ginquus: ⁊ auolās a nobis ſicut dictū eſt
apparet. Sequitur.

Lapilli tui ſicut greges ca
praz qui aſcenderūt de mōte ga
laad Dentes tui ſicut greges tō
ſaz ouīū que aſcenderūt de laua
cro. **D**ēs gemellis fetibus: ⁊ ſte
rilis mali punici ſic gene tue abſ
q̄ eo qd̄ intrinſecus latet.]

Hec oīa dicta de eccleſia ſupius vt potui
mus expoſuimus. Ideo nūc de ſynagoga
eadē replicare deuitam⁹: vnū eſt tñ qd̄ nō
ſiſt̄ repetit̄ q̄ ibi ſicut fragmēta mali puni
ci: hic aut̄ ſicut cortex mali punici dicitur.
Quo nihil aliud deſignari puto: niſi ſan
guinē noſtrū qui ſub anti xpō morient̄: et
vnitatē fidei: ſub qua multi iudeoz ſtrin
gen̄. In cui⁹ p̄ſtantia dū ſanguis effuſio
nē patient̄: fidei tribulatiōe quaſi corticis
rubore decorabunt. Sequit̄.

Sexaginta ſūt regine ⁊ octa
ginta concubine: ⁊ adoleſcentu
larum non eſt numerus.]

Quid per reginas: niſi ſanctoz aīe deſi
gnant̄: que dū corpa ſua prudēt̄ regūt:
⁊ alijs p̄ſumit̄: regnū ſibi eternū acq̄runt.
Sunt eſt nōnulli in ſctā eccleſia q̄ carnez
ſuā macerāt: ⁊ p̄pter deū affligūt: vicia vi
cūt: demones velut tyrānos ſibi ſubiiciūt
oēs motus ſuos vt ordinate currāt: ſapie
ter regūt: alijs p̄dicant hoc qd̄ ipſi faciūt:

multos a faucibus demonū gladio verbi
pugnātes abſtrahūt. Quid h̄mōi aīe niſi
regine exiſtūt: que dū regē xp̄m ſponſum
ſuū valde diligūt: amoris comit̄tiōe ⁊ ſu
bidinis execratiōe regioſ filios. i. fideles
populos gignūt. Quib⁹ oibus beatus pe
trus dicebat: Vos aut̄ genus electū: rega
le ſacerdotiū: gens ſctā: populus acq̄ſito
nis. Sed regine. lx. eſſe perhibēt. **P**ena
rius quippe numer⁹ per ſenariū multipli
catus in. lx. cōplet̄. Et quid per denariū
niſi decē p̄cepta legis? Et qd̄ per ſenariū
niſi labor hui⁹ vite ſignat⁹? Sex enim dieb⁹
qd̄ neceſſariū eſt opamur: ⁊ in ſeptio quie
ſcere per legē iubemur. Bene ḡ. lx. regi
ne dicunt̄: q̄ dū. x. p̄cepta in hoc ſeculo
operant̄: ſeculū aut̄ hoc ſex dieb⁹ opatorū
is euoluit̄: in eis quaſi per ſenariū nume
rū replicat̄. **P**redicāt eſt quicq̄. x. p̄cep
ta legis: in quoz operatiōe ſe exercēt in
tp̄alitate hui⁹ corruptiōis. **S**ex igit̄ decē
es: vel. x. ſexies multiplicāt̄: q̄ v̄ſe hoc tē
pus in explēda. x. p̄cepta legis ſp̄ūaliter
eſſe trāſgrediendū opib⁹ ſuis manifeſtāt:
⁊ verbo predicāt. Quoz laudē in hoc mū
do aliqui rep̄bōi aſpiciūt: ⁊ vt ſiſt̄ lar dēt
vel vt aliq̄ cōmodū in hac vita quocūq̄
adip̄ſcant̄: ⁊ ipſi per ſemetipſos p̄dicato
res ſūt. De quibus bene ſabdiē.

Hec octoginta concubine.]

Concubine quippe nō vere ſed fite d̄nos
diligūt: ⁊ ab eis nō poſteritatē filioz: ſed
p̄ntiā expētūt: nec p̄ntiā exercēt: ſz libi
dinē explere ꝑcupiſcūt. Sic ſi falſi p̄dica
tores in eccleſia exiſtūt: q̄ dū nō xp̄m: ſed
lucrū vel laudē diligūt: nō ſp̄ūal̄ ⁊ caſte:
ſed carnaliter ⁊ libidinofe xp̄o ſe iungūt.
Bñ ergo ꝑcubine vocant̄: q̄ xp̄m quē p̄
dicāt: nō ſp̄ū: ſed carne ſectant̄. De quibus
ap̄l̄s paulus dicebat. Multi eſt ambulāt
q̄s ſepe dicebā vobis: nūc aut̄ ⁊ ſleis dico
inimicos crucis xp̄i: quoz finis interitus
quoz deus venter eſt. De quibus ipſe idēz
ait: h̄mōi nō ſerulit̄ d̄no ieſu: ſed ſuo vē
tri. **Q**ue tñ ꝑcubine bene. lxxx. eſſe dicūt
q̄ ⁊ ſi toto corde terrena diligūt: celeſtia
tñ locunt̄. **P**conariū quippe numer⁹ per

denariū ducimus ⁊ ad octoginta venim⁹
 Per decē autē decalogus sicut dictū est
 significat. Per octo vero resurrectio q̄a
 octauo die redēptor noster resurrexissē p̄
 batur. Predicatorēs vero r̄si falsi sunt p̄
 desideria. scripturā tamē diuinā ⁊ resur-
 rectionē quā credimus manifestāt p̄ ver-
 bū. Si enī aliud p̄dicarēt. predicatorēs
 inter xp̄ianos nō essent de quibus in euā-
 gelio ait. Sup̄ cathedrā moysi sederunt
 scribē ⁊ pharisei que p̄dicūt: facite que autē
 faciūt facere nolite. Sed qz ⁊ falsoz ⁊ ve-
 rozū predicatorū exhortatiōe plurimī ad
 fidē veniūt ⁊ cū electis multi intrāt quia
 ad sortē electozū nō p̄tingunt iō subdit.

¶ Et adolecentularū non est numerus.]

Cū enī scriptū sit. adolecētia ⁊ iuuetus
 vana sūt. Quid p̄ adolecētulas has nisi
 vagas aīas itelligim⁹? q̄ dū vana b⁹ mū-
 di fecerūt que diligūt numerū electozū ex-
 cedūt. De quib⁹ p̄ psalmistā dicit. Annū-
 ciaui ⁊ locut⁹ sū. multiplicati sūt sup̄ nu-
 merū. Qd̄ enī electozū numer⁹ apud deū
 sit cōstitut⁹ manifestat ap̄lus paul⁹ q̄ ait.
 Nouit dñs qui sūt ei⁹. ⁊ ⁊ p̄ semetip̄s dñs
 ait. Ego scio quos elegerim. Quos quia
 nō imp̄fecte scit s̄ p̄fecte nouit. p̄culdu-
 bio ⁊ numer⁹ i quo eligunt cognoscit. De
 quib⁹ p̄ paulū d̄r. Quos enī p̄sciuit ⁊ p̄-
 destinauit p̄formes fieri imaginis filij sui
 Bñ ergo adolecētularū nō ē numer⁹: qz
 dū p̄ vanitatē q̄ diligūt in numerū electo-
 rū nō currūt extra remanētēs q̄si in cog-
 nitionē diuinā nō veniūt. Quib⁹ ip̄a veri-
 tas i futuro iudicio dicitur ē. Rescio vos
 discedite a me oēs q̄ opamini iniquitatem.
 S̄ dū reprobi mūdāna querūt ⁊ multipli-
 ces cupiditates aīm diuidūt. scā q̄libz aīa
 in numerū electozū se strigit. multaqz vi-
 det fastidiēs vñū qd̄ nō videt ardētē ap-
 petit. qd̄ q̄diu nō tenet i fide se nutrit. in
 charitate se vñit. Et dū id qd̄ vñū ⁊ idip̄s
 ē sequit. de h̄mōi multis vna ecclesia effi-
 cit de qua p̄ sp̄sum dicitur.

¶ Una est colūba mea. p̄fecta

mea. vna ē matris sue. electa ge-
 nitricis sue.]

Mater n̄ra ē regeneratrix gr̄a ap̄d quā
 vna colūba eligit qz illos solos colligit. q̄
 in simplicitate p̄manēt ⁊ ab vnitāte non
 scindunt. Multi q̄ppe fideles dū i idip̄m.
 intēdūt. Dū vno desiderio xp̄i se inuicem
 nutriūt. dū habētēs cor vñū ⁊ aīam vñā i
 charitate se vñiūt ex multis mēbz vñū cor
 pus efficiūt. P̄sc̄s i vnitatis simplicitate
 te viuētēs vna colūba existūt. q̄ sola p̄fecta
 ⁊ electa genitricis sue d̄r qz extra hāc solā
 gr̄a fauētē nutrit de qua bene subditur.

**¶ Viderūt eā filie syon ⁊ bea-
 tissimā predicauerunt. regine et
 cōcubine laudauerunt eam.]**

Syon filie sūt ecclesie: q̄ dū vitā eternā in
 hac carne p̄teplant: a peregrinatē ecclesia
 ad regnatē ecclesiā erigunt Viderūt filie sy-
 on colūbā ⁊ beatissimā p̄dicāt qz scē aīe duz
 virtutes ecclesie spectāt i laudē. p̄rūpūt ⁊ ad
 ei⁹ b̄itudinē inbiāt. Scā q̄ppe ecclesia
 gr̄a genitrice nutrit. dū fide erudit. carne
 sui sp̄si pascit sanguine lauat. scriptura de
 uina saginat. Imōi robusta nutrimētē de
 mones expugnat: vitia suffocat. carnē do-
 mat sp̄m roborat: vitā expectat. Dec oīa q̄
 cūqz aspicit recte i ammirationē p̄tin⁹ assur-
 git. ⁊ beatissimā p̄nūciat qz videt ad q̄tam
 gloriā p̄ tot virtutes exurgat. Cuz reginis
 ē ⁊ cōcubine laudāt qz r̄si opib⁹ falsi p̄dica-
 tores existūt sermonib⁹ tñ eadez q̄ ⁊ veri
 populis ostēdūt. De quib⁹ ip̄a virtas di-
 cit. Popul⁹ hic labijs me honorat cor at
 eozū lōge ē a me. qd̄ apte manifestat dū ite-
 rū dicit. Dicitis p̄tēnt se nosse deū factis
 at negāt. S̄acti enī viri dicitis ⁊ facti deū
 p̄tēnt qz qd̄ credūt faciūt ⁊ ad bona q̄ fa-
 ciūt etiā alios sermonib⁹ ⁊ exēplis trahūt
 quozū virtutib⁹ aduersarij ad fidē excitāt
 dū i eis ⁊ puritatē fidelit⁹ ⁊ p̄stātā opis ad-
 mirant. S̄i ⁊ synagoga ad fidē erigit cū
 in ecclesia q̄ sint merita fidei admirās contē-
 plat dicens.

¶ Que est ista: que p̄gredit⁹

quasi auroza pulchra ut luna electa ut sol terribilis ut castrorum acies ordinata.]

Ecclēsia scā quasi auroza cōsurgens in iudicio vltio p̄gredit̄ q̄z relicis tenebris corruptiōis: incorruptiōis claritate innotuat. Que bñ vt sol electa d̄r q̄z ad eandē gloriā p̄ducit̄ ad quā caput ei⁹ xp̄us q̄ sol iusticie ē esse p̄hibet. N̄n̄ est q̄ idē sol ait Solo pater vt vbi ego suz illic ⁊ minister me⁹ sit. Qd̄ tñ ⁊ de mēbris eiusdē ecclēie ad huc ī hac carne viuētib⁹ intelligi p̄ōr. Sūt enīz nōnulli q̄ magna intētiōe q̄ sint tormēta reproborū aspiciūt ⁊ que sūt scā sua sine palpatōe examinare p̄tendūt. dū q̄ se peccasse cognoscūt ⁊ p̄ hoc ire ad reproborū tormēta pertimescūt. subito tenebras iniquitatis derelinquūt ⁊ luce iusticie accēdi cōcupiscūt. mox ad sanctā operationē cōfurgūt ⁊ per bona que faciunt clarere quibusq̄ proximis incipiūt. Hi p̄ culdubio velut auroza cōsurgentes p̄grediuntur. nūc alijs lumine sancte opationis replēdesct̄ ⁊ de qua bene subdit̄.

Pulchra ut luna electa ut sol.

Luna quippe dum noctē illuminat cali gātibus oculis iter per quōd homo gradatur demonstrat. Sic nimirum queq̄ anīa que tenebras dimittit ⁊ in sanctā operationem se extēdit. dū exemplū bene opandi tribuit pximis quasi lucē tenebescētibus oculis sp̄rgit. Dū enī peccātes quiq̄ bonuz opus aspiciūt ⁊ ad idē faciendū se cōvertūt quasi errātes in nocte p̄ lumen lune ad viā redeūt. Hec itaq̄ anima dū peccantibus bona exēpla prebet quasi luna in nocte lucet. Dū vero magis ac magis creseit ⁊ de die in diē per cōsuetudinē operū lumē iusticie tā perfecte accipit vt etiā bonis exempla imitationis prebeat que p̄ solis peccatoribus imitāda apparebat profecto iā luna sol efficit̄ q̄z que in nocte errantibus hñc lucebat. modo in die ambulātib⁹ lumē veritatis manifestat. Hinc est quōd sequit̄. Electa ut sol d̄ quo bñ subdit̄.

Terribilis ut castrorum acies ordinata.]

Hoc q̄z iā dictū est iterū nō necesse ē exponi ne sic videat fastidiū generari. Sed q̄ tur. Ergo sp̄s⁹ ⁊ cām dicit. vñ tāta virtus in ecclēia ex: rescere possit. Visitatione quippe renouat̄ ⁊ quō in ea tenebrosuz est respectione eius illuminat̄. Et hinc est quod subdens ait.

Descendi in ortū nucū vt viderem poma conualliu: ⁊ inspiccerem si florissent vinee et germinassent malapunica.]

Quid p̄ nucez nisi p̄fectos quosq̄ itelligim⁹: qui tū diuinā sapiām intra corpa sua retinēt quasi nucleū ī fragili testa portāt. Sūt enī quā plures ī ecclēia q̄ affidē diuine scripture intēdūt quā suauis sit domin⁹ gustātes. ampli⁹ gustare p̄cupiscūt scā gaudia ī corde rumināt: ⁊ ruminātes magis ac magis p̄ualescunt ⁊ tñ foris nesciētibus eos viles apparēt q̄ ignorat̄ q̄ dulcē ī suis interiorib⁹ cibū portēt. Qui aut̄ isti: nisi nucez existūt: q̄ nucleū dulcedineq̄ int⁹ ferūt. exteri⁹ vero carnis vilitatē p̄tendūt. De quib⁹ fuit ap̄lus qui dicebat. Habem⁹ thesaurū istū in vasis ficilibus. **P**ri⁹ igit̄ nucū: corda sūt sanctorū q̄ dum deū valde diligūt celestē dulcedinē in int̄timis gerūt. vñ ī psalmo scriptū ē. Quas magna multitudo dulcedis tue dñe q̄ abscondisti timētibus te. **S**⁹ quid ē q̄ in ortuz nucū sp̄s⁹ descendit vt poma videat: cū poti⁹ nucez videre debeat. **A**erūtū sciendū est q̄ maxie corda p̄fectoz visitat ielsq̄ benignitatis sue suauitatē manifestat vt p̄ eos ad infirmiores postmodū veniat et q̄tū in augmētū iusticie p̄fecerint. p̄ illos cognoscat. vñ scriptū ē. Dñe de celo prospexit sup filios hoīm vt videat si ē intelligēs aut requirēs deū. Dū enī diuina bonitas corda p̄fectoz illustrat cosq̄ ad curā primozū p̄ charitatis sollicitudinē instigat. quid hoc ē aliud nisi q̄ ad ortū veniēs poma puallis p̄ illos q̄b⁹ p̄sident pro

spectat. Tūc enī dñs videre vel cognosce
re dñi cū scrōs suos q̄s illustrat ad vidēdū
exhortat. S; q̄d ē q̄ nō poma mōs; s; po
ma pualis vt videat descēdat: nisi q̄d ill
respectū sue miseratōis tribuit. De quo p
psalmistā dicit. Quoniam excelsus dñs et
humilia respicit ⁊ alta a longe cognoscit.
Et ipse dñs p semetipsum ex voce pphe
te dicit. Sup quē requiescet sp̄s me⁹: ni
si sup humilē ⁊ quietū ⁊ tremēntē sermo
nes meos. Sequit autē sp̄s dñi dicit.

Quod si inspicerem si floruisent
vinee ⁊ germiaffēt mala pūica.

Vinee florēt qm̄ in ecclesijs filij recēter i
fidē generant ⁊ ad sanctā cōuersionem
quasi ad fruct⁹ soliditatē preparant. Mala
pūica germinat qm̄ pfecti quiq; p exem
pla sua primos edificāt ⁊ in nouitatē san
cte cōuersionis p p̄dicationē ⁊ bonorū
operū ostensionē inuitāt. Illud q̄ppe ma
lū pūicū videlicet ap̄lus Paul⁹ germis
nauerat q̄ dicebat. Filii mei quos iterū
p̄turio donec forme xp̄us in vobis. Sic
in sc̄ta ecclesia agit vt p bonos mali puer
tant: p p̄fectos imp̄fecti nutrant donec ⁊
ipsi ad p̄fectionē veniant: ⁊ infirmos q̄s
q̄s sicut ipsi p̄ducti sunt ad meliora p̄du
cant. Hos xp̄us ecclesie sp̄s v̄sitando
p̄spicit: respiciēdo corp⁹ sanctū conuigil:
qz ideo corp⁹ infirmitatis assumpsisse co
gnoscit: vt in corp⁹ sue claritatis tota si
m̄l ecclesia trāfformēt. An̄ beat⁹ Pau
lus ait. Qui reformabit corp⁹ humilita
tis nostre cōfiguratū corpi claritatis sue.
Hec oīa in fine mūdi synagoga tandē ex
citata p̄cipiet: ⁊ se tā diu ignorasse repre
hender dicens.

Resciui aīa mea cōturbauit
me p̄p̄ quadrigas aminadab.]

Ac si diceret. Cor vtutes i sc̄a ecclesia fie
ri vidēs q̄re i tāto tpe nō p̄cepti: quare in
credula p̄stiti: cur tā diu p̄ infidelitatē meā
i tenebris ignoratīe remāsi: s; p̄pter qua
drigas aminadab turbat qz q̄nc p̄ p̄di
cationē xp̄i ad fidem suscipiēdas excitat.
Aminadab enī sp̄s dñi mei interp̄

tatur. Et bene p̄ dubio xp̄us ille a patre
sp̄s dñi mei dicit: qz vera sp̄s dñi mei
charitate ad populū saluandū dēscēdit: ⁊
vt nos a morte eleuaret pia volūtatē ⁊ be
nigna gr̄a mortē in cruce suscepit. vñ et
ipse ad patrē ait. Solitarie sacrificabo tibi.
Et vn⁹ ex redēptis ad xp̄m loquēs ale
bat. Exaudi me dñe qm̄ benigna ē miseri
cordia tua. Prop̄ q̄drigas ergo aminadab
synagoga turbat qz qm̄ tandē q̄ruoz
xp̄i euāgelia i mūdo currētia in cordibus
hoīm feruētia p̄ fidē p̄stipiat. mor in tene
bris sue infidelitatis p̄fundit ⁊ abozza p̄su
sione satubri ad p̄nitāz p̄mouet. Cui eccle
sia benigne loquit dicens.

S Reuertere reuertere suna
mitis reuertere reuertere vt in
tueamur te.]

Sunamitis q̄ppe captiua interp̄tat. Sun
amitis ergo vt reuertat vocat qz synago
ge i fine mūdi fide s ab ecclā offeret vt dig
nitate pristina recipiat: q̄ sub infidelitatis
iugo a demonib⁹ captiua ē. Et bñ quater
reuerit amonet qz i quatuoz mūdi pres su
dei disp̄si sicut p̄dictū ē p̄ pp̄betā. Si
fuerit numer⁹ filiorū isrl̄ velut arena maris
reliq̄e salue fiet. Reuertat q̄ sunamitis vt
eā itueamur. Itē synagoga ad fidē p̄uer
tat vt i p̄nitā oībus ondat q̄tū malū fecer
rat qm̄ deū suū i cruce p̄figebat. S; p̄tin⁹
cū ecclia fidē synagoge itueri appetit sp̄s
suis p̄gratulādo qm̄ iterrogās r̄ndit ⁊ dicit.

Capitulū. VII. A

Quid videbis in sunami
te: nisi choros castrorū:

Castra q̄ppe militariū sūt. Cas
tra s; i sunamite videbāt: qz p̄ fide q̄ mō
ipugnat tūc robuste p̄ infideles als p̄fidios
p̄liabit. S; qz hoc p̄ sc̄as ecclias fiet vt sy
nagoga cōuertat qz finonib⁹ ⁊ ep̄clis p̄
dicatoz p̄uertet ad fidē. ideo in se ad lau
dem sp̄s dñi sponsus se cōuertit dicens.

Quā pulchri sunt gressus
tui in calciamētis filia p̄cipis.

Cilla principis sc̄ta ec̄lesia d̄r qz p̄dica-
tione xpi in vitā nouā regenerat qz p̄ di-
uinitatis potentia oī creature quā p̄didit
p̄cipat. Quid sūt aut̄ calciamēta ecclie
nisi exēpla precedētū patrū: quib⁹ in via
mūdi h⁹ munī: vt p̄ oēs tribulationes q̄
erurgūt p̄fidēter calciata gradiat. Ande
Paul⁹ dicit. Calciam pedes ī preparatiōe
euāgelij pacis. Calciamēta q̄ppe de mor-
tuis aīalib⁹ sūt. Et nos pedes sp̄ialit̄ cal-
ciam⁹ qm̄ a patribus sc̄tis carne mortuis
exēpla sumum⁹: vt ad eorū similitudinē mun-
di h⁹ tēptatiōes expugnem⁹. Pōt tñ in-
telligi q̄ ecclia calciat qm̄ ī p̄dicatiōe sua
ad p̄fēda insurgētia mala morte xpi mu-
niē. Pulchri ergo sūt sp̄sē gressus calci-
ate q̄ silia ē p̄cipis: qz corā diuinis ocu-
lis placet officiū cui⁹ libet electi fm̄ exem-
pla patrū predicantiū. Sequitur.

Fabrica femorum tuorum si-
cut monilia.]

Per duo femora sp̄sē duo popli ecclie:
sc̄. p̄ incturā femorū cōcordia designat p̄-
dicatorū quib⁹ popli vniunt̄ dū ad fidē ca-
tholicā: circūcisio ⁊ p̄pucituz erudiunt̄ p̄
eos. Qui vt monilia existūt: qz dū in sapi-
entia q̄ refulgēt sc̄ta opa q̄ faciūt q̄si in au-
ro lapides gerūt. De quibus sequitur.

Que fabricata sūt manu ar-
tificis.]

Manu artificis monilia fabricant qz ope-
re christi predicatorēs pulchri ⁊ vtilis ef-
ficiuntur. Sequitur.

Umbilicus tuus crather toz-
natilis nunq̄ indigēs poculis.

Umbilic⁹ etiā sc̄torū p̄dicatorū ordo ē q̄
bñ crather esse d̄r qz dū p̄ eos popul⁹ eru-
dit: vino sp̄iali ipsoꝝ officio ebriat. Qui
bñ tomatilis nūcupat qz iuxta mores vni-
uersos hoīm necesse ē vt lingua p̄dicato-
ris voluat. Qui poculis nō indiget qz q̄
alijs p̄ponit: necesse ē vt absq̄dā ceteri
bibat ⁊ pleni⁹ qd̄ dat cōtineat. Sequit̄.

Ceter tu⁹ sicut aceruus tri-
ticū vallatus lilijs.]

Per vētrē popli latitudo designat: q̄ bñ
sicut aceru⁹ tritici lilijs vallat qz dū opte-
bus sc̄tis intendēs ī celeste horreū preparat
exēplis sc̄torū vt p̄ferret. Andis munī:
de quibus iterū dicitur.

Duo vbera tua sicut hinnu-
li capree gemelli.]

Duo vbera tua popli existūt qz dū ī amo-
re fraterno sp̄ viuūt se iuicē lacte pietatis ī
charitate nutriūt. Qui bñ duo hinnuli ca-
pree gemelli noiant: qz dū p̄ predicatorēs
synagoge ī fide geniti ei⁹ scripturis nutri-
unt ī spe eternitatis intēdentes quasi ī
montibus concordēs pascuntur. De qui-
bus predicatoribus sequitur.

Collū tuū sic turr⁹ eburnea.

Collū sponse sicut turris eburnea d̄r: q̄
p̄dicatores ecclie: ⁊ alti p̄ p̄p̄lationē
⁊ fortes p̄ sc̄torū operū excercitationē: ⁊ p̄-
ciosi per diuinam sapentiā habent. De
quibus iterum dicitur.

Oculi tui sicut piscine in ese-
bon q̄ sūt ī porta filie multitudis.

Esebon cingulū meroris interpretatur.
Oculi ergo sp̄sē sicut piscine ī esebon d̄-
cunt qz dū de peregrinatiōe sua p̄tristans
lachrymis se lauāt vt p̄ eos popli p̄uenien-
ter corā deo mūdāt. In porta aut̄ filie mul-
titudinis sūt qz ī fide stāt p̄ quā ecclie
multitudinē ad ecclia ītroducūt. Sequit̄.

Nasus tuus sicut turris liba-
ni q̄ respicit cōtra damascum.]

In naso odoris discretio habet. Per na-
suz ergo discretio p̄dicatoꝝ designat qz p̄
eos nobis virtutū odores: ⁊ vitioꝝ fetō-
res demonstrant. Nasus sicut turris li-
bani existit qz dū semel p̄dicatores aq̄ ba-
p̄ismatis lauāt: ⁊ quotidie lachrymis a-
p̄tis q̄ p̄tra deū p̄miserūt dealbant: digni
sūt vt ad altiora magis ac mag⁹ p̄ fortitu-
dinē erigant. Nasus p̄tra damascū re-
spicit qz p̄tōrib⁹ sp̄ sanct⁹ quilibet p̄dica-
tor cōtradicit. Damasc⁹ q̄ppe sanguine⁹
interpretat: ⁊ peccatrici genī d̄r. Manus

tue plene sūt sanguie. Sed qz de mēbris dixit dignū ē vt d capite loq̄t. iō subdit.

Caput tuū vt carmel: et come capitis sui vt purpura regis iuncta carnalibus.]

Caput ecclie ihs qui bñ vt carmel? dī: qz ipse p passionē quā sustinuit. ad gliaz parīs ē exaltat. De q̄ scriptū ē. Et erit ī nouissimis diebus p̄paratus m̄s domus dñi ī vertice mōtiū. In carmelo q̄ppe he- lyas orās obtinuit pluuiā. Et nos in car- melo orātes pluuiā impetrem? qm̄ ī xpm̄ credētes xpm̄ desideram? et a p̄re irrigati onē gr̄e suscipim? quā rogam?. Morali- autē caput sp̄s mēs vocat qz sicut a capi- tē mēbra sic a mēte oēs cogitat? nostri dī sponunt. Carmel? autē scia circūcisionis ī rēp̄retat. Caput ergo sp̄s vt carmel? ef- se phibet qz q̄libet sc̄tā mēs nouit qualiter digne circūcidat? nouit qz nibil ē q̄qd̄ in corpe agit si mēs imūda fuerit q̄ templū xpi si efficit. efficit q̄b et ab ip̄o inhabitabi- tur. Qz qz pharisei non agebāt iō dicebat bñs Stephan? eis q̄ eū occidebāt. Pura ceruice et in circūcisi cordib? et aurib? sp̄ re- sitistis spiritum sancto.

Come autem capitis eius vt purpura regis iuncta carna- libus esse memorantur.]

Purpura q̄ppe p fasciculos in canalib? ligat sup quos dū aq̄ p̄sicif p canales ad- vestē q̄ supposita ē currit vt vestis tingat et mihi nomē accepit vt ticta color purpu- rea purpura vocet q̄ oia sc̄tē mēti p̄grūt si itelligant. Come q̄ppe capis sūt cogi- tatiōes mētis q̄ in canalib? ligātur: qz in scripturis diuinis ne inutiliter fluāt ligantē qz dū in cogitationib? sc̄tē mētis gr̄a cele- stis suscipit: et totā aīam ī celeste ornamē- tū p̄ponit ita vt iā tota aīa in vitā eternāz in ardeat: et ad eternū sp̄sum et p̄ sang- uinez martirij p̄gere cōcupiscat. De tota q̄ppe ecclia Paul? dicit. Qui exhibuit sibi ecclia vestē sine macula et ruga. Et de singulis ecclie fidelib? dī bis oib? ve-

lud ornamēto vestieris. Sic tincte ergo sic pulchre sic purpuree sc̄tē sp̄s ad gau- dens sp̄s loquitur dicens.

Quā pulchra es et quā deco- ra karissima in delictijs.]

Notandū qz charissima ē in delictijs q̄a ad charitatē et ad familiaritatē xpi non p̄ uerū q̄s̄s scripture sc̄tē delictijs abūdare nō p̄cedit. Inde enī dī oī habēt vabif et habūdabit: ei at qui nō hz et qz videt h̄re auferet ab eo. His enī delictijs q̄ habūdāt reficit. his refect? assidue ad maiora p̄ci- piēda p̄parat. An et huic sponse lzmie dī-

Statura tua est assimilata palme et vbera sua botris.]

Palma q̄ppe dū crescit deorsuz stringit et rursum dilatāt. Sic sc̄tā aīa ab imis ad mīma icipit et paulatim ad maiora crescē- do vīq̄ ad amplitudinē p̄fecte charitatis puenit. Nemo enī sicut scriptū est rep̄tē fit s̄m?. In psalmo at de iusto hōie dicit. Iust? vt palma florebit. Vbera at sponse duo p̄cepta charitatis existūt q̄ aīam quaz possidēt vino celesti inebriat et nutriunt.

Pōt tñ p palmā crux xpi intelligi. Pala- ma iam in sublime valde crescēs dulcissī- mos fruct? gignit et crux xpi celestē cibuz nobis p̄pauit. Cui statura sp̄s assimila- ta qz p xpo nō dubitat q̄s̄s xpm̄ valdē dī- ligēs digne imitatur. De palma sequitur Sponsus dicens.

Diri ascendā in palmaz ap- prehendā fruct? eius.] Dixi vere et ascē- dit qz sicut aīa secula p̄ morte n̄ra mori dī spoluit sic ī fine mūdi p̄picius et verax ad- impleuit. In palmā ergo ascēdit et fruct? ei? apprehēdit: qz in cruce suspēsus fruc- tū vite inuenit ac apprehēdit et nobis tri- buit. An adimpletū ē quod sequitur.

Et vbera tua erunt sicut bo- tri vinee.] Vere p̄ cruce vbera sp̄s si- cut botri vinee existūt: quia in morte xpi duo p̄cepta charitatis sensus aīe susce- perūt quibus pasta aīa debuerit: debita posteriora obliuiscat et in anteriora ex-

tenditur. His vberib' etiā primos nutrit ac robustos fecit ad ea que cōcupiscit perducit. vnde scriptum ē. Qui audit dicat veni. Sequitur.

R. Et odor oz' tui sicut maloz.
Mala punica de quib' superius tā sepe dictū ē hic rememorant quoz odor odor ozis spōse satis assimilāt. Per mala autē punica martyres designari dixim'. Per os autē spōse hic debere intelligi ei' predicationē putam'. Que dū virtutes martyriū predicat dū ad eoz similitudinē aīof audientū instigat. dū in vni' predicationē fidei multas virtutes esse māifestat quid aliud q̄ malozū odorē in ore portat: qz et ruborē corticis i martyrio ostēdit qd̄ p̄dicat: et i virtutib' multitudinē granoz sub eadē fide quasi sub eodē cortice v emōstrat de quo et subditur.

S. Sicut tuū q̄si vinū optimuz.

In gutture quippe nihil ē. Per guttur ergo ipsa predicatione itez designat q̄ quasi vinū optimū esse dicit qz mentes hominū inebriat vt preteritoz sicut dicitū ē oblitiscāt: et i aīstoria currētes nō lassentur de q̄ spōsa x̄bū d̄ ore spōsi suscipiēst. adiūgit.

D. Pignum dilecto meo ad potandum labijsq; et dentibus illius ruminandum.]

Tale est spōse vinū vt dignū sit dilecto ad potandū qz dū sancta ecclesia fidē veram predicat. duz auditores suos ad sancta opa excitat dū solū christū diligere imitari amplecti bonū esse verbis et operibus demōstrat quid aliud q̄ vinū suū dignū facit: vt in ore spōsi dulce sapiat. qd̄ bene christ' potare dicit qz a corpe suo a populis fidelib' amabiliter potat. De q̄ notandū ē qz omēs potāt sed labia sola et soli dētes rumināt qz dū ecclesia p̄ factos suos p̄dicat oēs quidē audiūt sed nō oēs quāta sit virt' sententiaz qui dicunt d̄iscernūt. Labia vero et dētes rumināt: q̄a dū p̄fectiores quiq; post auditū verba ad memoriā reuocāt: dū audita queq; exerci-

tatione assidue cogitāt quasi ad eos reuocāt: qz sumperūt quāta sit virt' cibi que comederūt sentiūt. Itcirco in lege scribit̄ qz aīal qd̄ nō ruminat imundū habet q̄a quisq; bona q̄ audit siue lēgit nō recogitat vacās a sanctis cogitationib' necessarias imūdas cōgregat. Sicut spōsa et vic.

U. Ego dilecto meo et ad me conuersio eius.]

Ac si diceret. Quoniā fide ac dilectiōe soli x̄po adhero solū sequor solū cū patre et sp̄scō vni' deū videre cōcupisco respectiōis ei' suauitatē visitatiōis: benignitatē cōuersationis dulcedinē gaudētē ex perior: experi' s. p̄clamo.

U. Uei dilecte mi egrediamur in agrū cōmoramur in villis mane surgam' ad vinea: si flores videamus si floruit vinea: si flores fruct' p̄turiūt: si floruerūt mala punica.

Dū sponsa spōsi dulcedinē expta se reficit. De primo etiā cogitat que ipsi spōsi precepto sicut se diligit. Et qz spōsi precepte intelligit etiā vt alij intelligāt cōcupiscit dicens. Veni dilecte mi egrediamur in agrū. Ager quippe teste veritate est hic mund'. In agrū vero cū spōsa spōsus egred: et qn̄ verbum dei carne suscepta in thalamo virginis i mūdo mōstratur in villis cōmorat: quādo gētes per fidez visitat quā recipiētibus largit. Mane ad vineas surgit: qz post resurrectionē suā in gloriā patris sedēs ecclesias quas p̄struit etiā defendit. Si floruit vinea cōcupiscit: quia oēs p̄fectū ecclie districto exale p̄p̄dit: videt si flores fruct' p̄turiūt: qz p̄spicit ad que p̄fectū quis teneri et imp̄fecti exerescūt. Videt et si floruerūt mala p̄tica qz p̄fectos q̄sq; respicit et qd̄ vilitat' i p̄tims habeāt q̄si in floribus fructū arboruz cognoscit: de quibus bene sequitur.

U. Ubi dabo tibi vbera mea.]

In malis puniciis dat sponso sponsa vbera qz imp̄fectis viuūt charitas gemis

na: ex qua dñi infirma mēbra in ecclesia nu-
triūt: quasi xpm lactāt quē in minis suis
esse pntem cognoscūt. *De q̄b̄ bñ subdit.*

Quod mandragore dederūt odo-
rem in portis nostris.]

Quid per mādragoras herbā scz medi-
cinalē ⁊ odoriferā: nisi virtū perfectōz in-
telligit: per quā perfecti q̄s dñi impfcōz
infirmis tribuūt: in fide quā pdicant
in portis eccle veri medici esse cōprobant
Qui dñi exēpla bonoz operū circūquaqz
per sanctaz famā tribuūt: quasi odorē quo
egroti sanent aspergūt. *Sequit.*

Omnia poma noua ⁊ vete-
ra dilecti mi seruaui tibi.]

Hic p. r poma sensus scripturaz scāz in-
telligūt: que dñi ex p̄ribus sc̄is ad nos vs-
qz peruenerūt ⁊ credunt: ex arborib⁹ poma
exurgūt: q̄bus aīe delectat. *Oīa ḡ poma
noua ⁊ vetera vīlco suo seruat: qz si nouū
testm̄i eccle catholica recipit: vt vetus nō
abiciat: sic vetus venerat: vt nouū sp̄ in
ip̄is sacrificijs carnalib⁹ per sp̄m̄ intelli-
gat: in nouo scz xpm̄ venisse p̄gaudēs: in
veteri autē semp̄ venturaz expectās ⁊ dicēs*

Capitulū VIII

His mihi det te fratres
mei suggentē vera ma-
tris mee: ⁊ inueniā te fo-

Quis mihi det te fratres
mei suggentē vera ma-
tris mee: ⁊ inueniā te fo-
ris ⁊ deosclari: ⁊ tā me nemo de-
spiciat.] *In veteri lege eccle posita xpm̄
exoptabat: ⁊ in secreto p̄ris manētē foras
venire: p̄ carnē ad hūanos oculos nō me-
diocriter cupiebat. *Quā ⁊ dauid desiderans
dicebat: Erurge ⁊ ne repellas in finē. Et
alibi. Inclia celos tuos ⁊ descēde. Et erat
as valde cupiēs eū videre dicebat. Trinā
distūpes celos ⁊ descēderes. *Aut ḡ sp̄o
sū foras sp̄osa inuēire ⁊ deosclari: qz: de-
cupiscit sub lege posita: vt p̄ carnē appeat:
vt p̄ amorē ei futat cui p̄ nō accepta grā
pl⁹ more sp̄ amore futebat. *Post e⁹ oscu-
lū ⁊ nemine despiciat: qz post q̄ xps̄ vēit ⁊
fidelib⁹ suis sp̄m̄ libertat] in fudit: ab ip̄is****

etiā angelis eccle honoraf. *Hinc est q̄ io.
sue angelū adorauit: iohāni vero volētī se
adorare dixit: Vide ne feceris. *seru⁹ tuus
sū: ⁊ vn⁹ fr̄m̄ tuoz hñtū testimoniū iesu.**

Sed qz venientē eccle suscepit synagoga
reppulit: q̄ itez eū in fine mūdi suscipiet ⁊
amabit. *Id̄ subsequit ecclesia ⁊ dicit:*

Apphendā te ⁊ ducā in do-
mū m̄ris mee: ⁊ ibi me docebis
⁊ dabo tibi poculū ex vino p̄di-
tū ⁊ mustū maloz gnatoz meoz.

Apphensū in domū m̄ris sue ducit: qz sy-
nagoge in fine mūdi xpm̄ in quē credit p̄-
dicabit. *Hic p̄ pdicationē eccle suscept⁹
fuerit ibi eccleaz docebat: qz se doceri gau-
debat: qñ synagoga tā idē corp⁹ factā eru-
diri secū videbit poculū ex vino p̄ditū ec-
clesia dabit: qz ipsi synagoge nouū testm̄i
cū veteri pdicabit: ⁊ q̄i vino poculū p̄ditū
qz dulcedinē euāgelij testm̄i legis que
aspsa est vt robustius teneat tinget. *Mu-
stū vero maloz granatoz suoz tribuet: qz
fortiū viroz q̄ vnitatē eccle etiā in marty-
rio tenuerūt: exēpla appōet: vt ad eoz silī-
tudinē synagoga tardescat: ⁊ an̄ xpi p̄secu-
tiōib⁹ m̄rio p̄ductā roborata nō succubat
Cū em̄ fortiū pugnatoz victorias audie-
rit: ad eoz mutatoz pugnā subire nō ou-
bitabit. *Id̄ apte manifestat cū subligit:***

Leua eius sub capite meo: ⁊
dextera illius amplexabit me.]

Leua xpi vita p̄ns: dextera x̄o vita brā
hēt. *Caput autē n̄m̄ sp̄ualr̄ mens esse p̄hē-
bet. *Dicit ḡ synagoga pdicatioib⁹ eccle
iaz ouersa: exēplis tā roborata: imitatioe
subleuata: leua ei⁹ sub capite meo: ⁊ dex-
tera illi⁹ amplexabit me. ac si diceret. *Quā
nūc tanō xpi fidē teneo: ei⁹ ineffabilē grāz
experioz p̄cupiscibile: ⁊ quā desiderare ne-
sciebā dulcedinē sentio: tā trena oīa post-
pono: etiā ip̄az vitā carnis p̄ ei⁹ amore cō-
tēpno: ⁊ ad ei⁹ hñtudinē videndā: totū de-
si. *terijs abelo. *Doc̄ q̄ppe qd̄ rē alliq̄ ap̄ie
ctit: ip̄az quā amplexat̄ rē ex oī pte intra se
hñe nō iḡrat. *Leua ḡ sub capite est: ⁊ dex-******

tera amplexat: quoniam sancta anima mentem eam quam videt
 supponit: et eam quam non videt de conatu et vni-
 uersis cogitationibus appetit. Sicut quippe modo
 nonnulli qui tanto desiderio celestia sectantur: ut
 omnia visibilia pro nihilo reputent: mentem suam
 celestibus studiis sine intermissione occupent:
 nihil aliud agere libeat: quicquid extra spiritus
 sancti actionem est animus fastidiat: hanc solam dili-
 gat: cetera contempnat: nisi forte ea istis etiam
 cognoscat. Isti vero sub capite leuam habent: quam
 mentem erectam ad beatitudinem christi currentes vi-
 tam presentem sub se vident. Et dextera christi eos
 amplectat: quod ex parte eos dilectio celestis
 intra se retinet tunc. Quomodo quippe viri sancto
 otio delectantur: in quam vite beatitudinem per
 piscibiles per contemplationem proficiunt: in quam pre-
 latorum oculi cordis mundantur: ut deum adhuc
 etiam in hac carne possint quantum habent infirmi-
 tati datum esse videant: et visione se illuminent
 suauitate reficiant. Isti illam beatitudinem iam ali-
 quantulum experiri: de qua in euangelio veri-
 tatis voce dicit: Beati mundo corde quoniam ipsi
 deum videbunt. Quod etiam futurum est iam in eis in-
 cipit compleri: quod si in hoc mundo adhuc in
 carne viuunt: iam tamen pro hoc quod maius est in eis
 extra carnem sunt. Ab his impletur quod per psal-
 mistam divina voce percipitur. Tacate et videte:
 quoniam ego sum deus. Hi enim qui sine mundi strepi-
 tu viuunt: reo mentem in dei visione pro deside-
 rium et contemplationem figunt. Et quoniam tales mul-
 ti ex synagoga in fine mundi ut credimus pro
 puerione erunt bene ab himeni dicitur intelli-
 git. Leua eius sub capite meo: et dextera
 illius amplexabitur me. De quibus et per quos-
 bus sponsus loquitur consequenter.

**Adiuo vos filie hierusalem: ne
 suscitatis neque euigilari faciatis
 dilectam donec ipsa velit.]**

Sed quod iam illud superius exposuimus iterum
 exponere recusamus. Sed de eadem synago-
 ga iam facta ecclesia filie hierusalem que am-
 mirantes interrogat et dicitur.

**Que est ista que ascendit de
 deserto delicias affluens innixa
 super dilectum suum.**

Secundum ecclesia vel quilibet sancta anima de deserto af-

cedit: quod in exilio habet peregrinationis posita
 ad celestia gaudia mentem et cogitationibus re-
 dit. Sicut et paulus dicebat. Hanc conuersatio
 in celis est. Delicias affluit: quod sancte scriptu-
 re meditationibus intendebat: celestis pabulo
 assidue mentem pascat: super dilectum innitit: quod
 in soli christi auxilio proficit: eo largiente ab
 exilio ad patriam transferret. Ipsa quippe veri-
 tas omnibus fidelibus ait: Sine me nihil pos-
 testis facere. Tunc vero accipit: ut ab infir-
 mis ad superiora a deserto ad regnum ascen-
 dere possit: manifestat dilectum cui subdit:

Sub arbore malo suscitauit te
Quid pro arbore malum: nisi sancta crux desig-
 nat: que malum illud sustinuit: de qua eadem
 sponsa in superioribus dicit: Sicut malum iter
 ligna siluay: sic dilectus meus iter filios. Sed
 sponsa sua christus sub arbore malo suscitauit
 quod in cruce posuit: subditam sibi ecclesiam ad vi-
 tam vocauit: ut a somno mortis resurgeret et
 cum illo se crucifigens ad nouam resurrectionem
 properaret. Tunc et apostolus cuius a se mortue di-
 cit: Surge quam dormis et exurge a mortuis: et
 illuminabit te christus. Et quibusdam quod iam surres-
 xerat. Tunc dicit. Si plurrexistis cum christo
 quam sursum sunt quare: sed quod in fidelibus synago-
 ge christum crucifixum. Ideo sequitur.

**Ibi corrupta est mater tua: ibi
 violata est genitrix tua.**

Sub arbore malo violata esse ecclesia dicitur:
 quod quoniam saluatore suo in ligno fixit: nefando
 scelere se corripit. Et sceleris magnitu-
 dinem inculturat: cum idem replicat dicens.

Ibi violata est genitrix tua.
 Sed quoniam ad hoc cecitas in ista sancta ecclesia: ut ple-
 nitudo gentium intraret. Tunc intrati ecclesie dicitur:

**Hec pone me ut signaculum super cor
 pus tuum: ut signaculum super brachium
 tuum.]** Super cor quam et super brachium sponse di-
 lecti ponit: quod in sancta anima quantum ab eo diligat
 et voluntate et actione designat. Si igitur quod
 peccata mea interiorem et exterius christum porcat: quod
 dum in eius meditationibus assidue laborat: ex-
 teriori actione eius imitari non cessat: quod eius di-
 lecta esse dubitari non debeat. De quo spon-
 gno ipse sponsus discipulis suis ait:

In hoc cognoscet omnes: quia vere mei discipuli estis: si dilectionem habueritis. De qua dilectione mox subdit.

Item: fortis est ut mors dilectio.

Bene proculdubio fortis ut mors dilectio esse perhibetur: quia dum per dilectionem a vicij mortificamur. Quod mors agit in sensibus corporis: hic agit dilectio in cupiditatibus mentis. Sunt enim nonnulli qui sic diligunt deum: ut omnia visibilia negligant: et dum in eternam mente tendunt: ad omnia temporalia pene insensibiles fiunt. In his nimirum: ut mors dilectio fortis existit: quia sicut mors exteriores corporis sensus ab omni proprio et naturali appetitu interficit: sic dilectio in talibus virtus omnia terrena desideria preterit: mentem alias intentam compellit. Huiusmodi mortuus et vivis dicebat apostolus: Mortuus enim estis: et vita vestra abscondita est cum christo in deo. Hi proculdubio vitam suam cum christo abscondunt: quia dum omnia que videmus postponunt in his que non videmus: in beatitudinem seculi christi veraciter et secrete vivunt: quia enim falsam vitam despiciunt que visibiliter apparet: in vita vero se abscondunt: que non nisi in visibilibus oculis se manifestat. Potest tamen intelligi: ut hic de seipso christo dicat inquit: Donec me ut signaculum super cor tuum: ut signaculum super brachium tuum: quia fortis est ut mors dilectio. Ac si diceret: Dignus est ut in mente et actione signum dilectionis mee me ipsum tecum ferat: quia in fortitudine dilectionis tue mortem subijci ut tu que mortua in infidelitate eras: me circumfurgens: in fidei novitate spiritualiter vivas: sed quia in cruce suspensus nequaquam fuisset: nisi ad magnam invidiam cor synagoge exarsisset. Ideo subdit.

Item: Dura ut inferus emulatio.

Emulatio quippe et in bonum et malum accipitur. In bonum enim accipitur sicut per apostolum dicitur: Emulati carissimi in maiora. In malum autem assumitur: ubi per samuelem saul dicitur: Auferet a te regnum: et dabitur emulo tuo. Emulus quippe est david dicitur: cui saul invidere non ignorat. dura est ergo ut inferus emulatio: quia synagoga christum ad inferos posse transmittere se putavit: eique ad

mortem corde misericorditer invidit: ut inferus emulatio dura extitit: quia sicut inferus sine misericordia quos tenet cruciat: sic iudaica plebs christum apprehedens: sine respectu pietatis ad mortem traherebat. De qua bene subditur.

Lampades eius lampades ignis: atque flammam.

Sicut ignis qui incendit consumit: sic iudeos ab omni fidei virtute invidia sua destruxit. de quibus bene alibi dicitur: Et nunc ignis ad universarios consumit. Ac si diceret: Ante quam ad eternum ignem veniant: in presentia consumuntur: quia in se ipsi ignem in auidie portant: qui sine portantis combustione non potest. Hic ignis invidia flammam protulit: quia per exempla in quibus accensus est: etiam in gentibus usque ad christianorum martyria per mundum universum excrevit. Sed quia hic ignis invidie: hinc ignis charitatis se exulit. Ideo subdit.

Aque multe non poterunt extinguere charitatem: nec flumina obruent illam.

Charitate quippe sancti vinacis ardebant: quia in dei et proximi dilectione mirabiliter flagrabant. Hanc charitatem aque multe extinguere non poterant: quia quatecumque tribulationes eis fierent ad odium eos transmittere non valebant. Hic nimirum esset extinguere charitatem si in tribulationibus quas ingerebant ad dei aut proximi odium eos humiliate non tenuissent. Sed cum aque dicte sint: quod rursum per flammam: nisi ipsarum aquarum incrementa et vivacitas intelligitur. Flumina quippe vias aquarum solere dici cognoscimus: flumina ergo multas tribulationes accipiunt: que dum per totum orbem super martyres ebullierunt ad extinguendum charitatis ignem gradum impetu confluerunt. Sed quia inter flumina adeo charitatis vigor vixit: ita ut potius flumina consumeret quam se ab illis extingui permetteret. Ideo multi etiam persecutorum ad eandem charitatem se convertunt: ut dimitteret quicquid in mundo possidebat: et seipsum morti daret quam patientibus crudeliter infererent. Unde et subdit.

Si dederit homo omnem sub-

stantia domus sue pro dilectione quasi nihil despiciet eam.]

Cum cupiditate terrene sibi deus non diligit: quia terrenus amor oculi cordis fordidat ne diuina claritas videatur. Contra quod in euangelio dicitur. Beati mundo corde quoniam ipsi deum videbunt. Et iobes apostolus ait: Si quis diligit mundum non est charitas patris in eo. Nec enim mirum quomodo eum diligere poterit quem nescit. Aut quomodo eum scit: ad quem sciendum oculus cordis elaudat. Sed homo omnem substantiam domus sue pro dilectione dedit: quoniam quicquid in mundo possidet pro christo distribuit: ut abiciat quod ipedit deum diligat: et terro pulvere sollicitudinum oculos aperiat: ut deum videat. Et cum omnem substantiam dederit: quasi nihil eam despiciet: quia postquam oculum tulerit: et deum aspexit: in illius visione quicquid possederat nihil illi pedit. Hoc apostolus fecerunt qui non solum possessa: sed etiam cupita ut christus sequerentur dimiserunt. Quibus ipse christus pro quo omnia dimiserat dicebat: Cum feceritis omnia que precepta sunt vobis dicite: Serui inuiles sumus: quod debui facere: fecimus. Sed quasi abiecta terrena subita non statim ad perfectionem ascendit: quia rebus exterioribus abnegatis restat etiam labor: ut idem ipse homo a semetipso abneget: quousque gradatim proficiat et quousque profectus non solum se: sed et alios secum ad vitam trahat. Pro de noua et tenera adhuc ecclesia vel vna quousque anima consequenter dicit:

Soror nostra paruula est: et vbera non habet: quid faciemus sorori nostre in die quando alloquenda est? Sorore christi ecclesiam vocat: quia de ipsis apostolis dicebat: Ite dicite fratribus meis Soror autem paruula: vbera non habet: quoniam in solis apostolis ecclesia erat: in quibus seipsas vel alios nutrire lacte predicationis non poterat. Quid petrus aliis predicaret: cum seipsum discipulum christi in vniuersa acille voce detestando et iurando negaret? Porro hec ecclesia vbera non habet: quia post resurrectionem in vna domo in clusa: inter persecutores suos non dico predicaret: sed et videri timebat. Consequenter ergo dicit: **Q**uid faciemus sorori nostre

in die quando alloquenda est?]

Allocutus est christus sorore sua quoniam spiritu sancto super apostolos misit: et eis in interioribus loquens illos omnes mundi locas multiplici distributione docuit: sed a quibus hinc arere intelligendus est: quod omnia nouit: nisi a sanctis patribus antiquis quos ad querendum spiritum sanctum instigauit. Quibus eodem spiritu in questione eos induxit: respondet primus convenienter et ait:

Si murus est edificemus super eum propugnacula argentea.]

Quato spiritu sancto murus sancta ecclesia efficit: quia quod pus timida erat instructe eadem spiritu omnipotentis te ad resistendum aduersariis impenetrabiliter roborat. Quod manifestat idem petrus sub acilla timida: mox principes rigidus quibus dicitur: Bedire ois deo magis quam hominibus. Et iterum. Si iustus est nos potius audire quam deum iudicare. Et nos non possumus quod videmus et audimus non loqui. Et de ceteris discipulis scriptum est. Ibat discipuli gaudentes a conspectu presulorum: quoniam digni bitu sunt pro nomine iesu contumelia pati. Ecce qualis murus sancta ecclesia: quod modo tenerria: nec pedem cuiuslibet contumeliam sine sui lesione gerit. Ad hoc accepto mirabili artificio spiritus sancto vniuersi exercitatus assulit: illa pedem preteritum super quam propugnacula edificat: quia ut non tantum se defendat: sed et propugnantes resistendo prosternat: miracula ei facere procedit: quia cum hostes viderit: ab eius aggressione iacula timentes terreat. Que propugnacula bene argentea esse probentur: quia ipsa miracula cum verbis predicationis donant. Et per argenti sonorum valde est metallus: argentea propugnacula erunt: quia per miracula sanctum est verbum eorum vniuersum mundum conualesceter et fidei predicatione inflexibiliter circumquaque diffunderet: quod manifestat psalmista dicens: In omnem terram erunt sonus eorum: et in fines orbis terre verba eorum. Sequitur.

Si ostium est copingamus illud tabulis cedrinis.]

Ostium etiam bene esse ecclesiam dicitur: quia ab ipso christo portatus aperit et claudere accessisse scimus. Ostium proculdubio in suis predicationibus

uatozib' existit: qz per eos adit' ad vitā se nobis aperit. An z ipsi pmo pastori eccle dicit: **D**ōcēs ligaueris sup terrā erit ligatū z in celis: z qd cūqz solueris sup terrā erit solutū z in celis. **E**t ostiū in ipso capite suo existit: qz ipse de se veraciter dixit: **E**go sū ostiū. **O**stiū vero tabul' cedris cōpingit: qz scā ecclā fidē pdicās multitudinibus pplōz decorat z dū ppli varijs virtutib' aspūnt: vt v3 ali' de reb' q's possidet: indigetib' nec la tribuat: all' oīa abijciēs etiā a legitimo cōnubio se abstineat. **A**lius vero tm pfciat: vt alioz etiā pdicatoz fiat tanq' pictura multis colorib' sic ecclā multis distinctiōib' honestat: que scōspū zualescens: hilariter rūder dicens: **S** Ego murus: z vbera mea sicut turris: ex quo facta sum corā eo quasi pacem reperiens.]

Vbera sua sicut turri hūit: ex q' pacē corā spōso reppit: qz postq' sub ipso spū pacis accepit pdicatores rēplatiōe altos z robore inflexibiles nutrit. **S**ed quid est q' nō ait pacē: sed q'si pacē replez: nisi qz dū in h' mūdo sum' a petō otodis nō desistim': z q' diu cū pōo viuim' pacē perfeāz cū illo q' sine pctō in carne vixit: nō hēmus. **S**z q' tantillā pacē quā hēim' p ipm mediatorē dei z hoim tenem'. **I**o subdit.

Vinea fuit pacifico i ea que habet populos: tradidit eā custodibus.] **I**pe vero pacificus noster est: qz p ipm deo oē gen' hūanū recōciliatū est. **H**uic pacifico vinea fuit: qz in labor: pceptoz carnaliū synagogā plārauit de qua dicit: **V**inea dñi sabaoth dom' isrl'. **Q**ue vinea in ea q' h3 ppos exirit: qz in lege posita est q' multos ppos se collegit. **D**e q'bus popul' dicit: **P**op' i meditati sē in ania. **H**ac vinea custodib' tradidit: qz synagogā moyse: z ceteris p'ribus custo: sic dā subiecit. **D**e qua bene subdit.

Vir affert pro fructu eius mille argenteos.]

Hec vinea fructū prulit: qz ex synagoga bot' ille magn' i q' de terra pmissiōis aliat' est: xps v3 iesus p hūanitatē pcessit. **D**e quo fructu p' ad dauid ait: **D**e fructu v'etris tui ponā sup sedē. **A**n z aplus scribit. **Q**uoz p'ces z ex q'bus xpus. **P**er argēteos xō in hoc loco oēm terrenā subaz intelligim'. **D**e qua petr' elemosynā petēti claudo dicebat: **A**rgenti z aux nō est mihi. **P**ro fructū vinee vir mille argēteos affert: qz q'sis virilit' in fide quā suscepit: seipm: z oīa que h3 libēt' mēte perfecte z oīa frena dimittit: vt xpm veracit' habeat. **M**illenari' em pfect' est numerus. **I**o p eū pfectio rei cuiuslibz dem'at. **D**os argēteos in pmitia ecclā illi offerēbat: de qb' i actib' aplōz scriptū est. **Q**uotq' aut' possessores agroz aut domoz erāt v'edebāt: z offerētes ponebāt ad pedes aplōz p'cia eoz q' vendebāt. **I**ti pgregati aliā vineā v3 factā ecclā ex se ipis pstruxerūt: z vt boni agricole sanguie suo ppagauerūt: z pdicatioibus v'qz ad fines terre dilatauerūt: vt iā mundū pene vniuersū impleāt: et fructū locata agricolis suis templibus reddat. **A**nde in euāgelio dicit: **M**alos male perdat: z vineā suam locabit alijs agricolis: qui reddāt ei fructū templibus suis. **D**e qua vinea iam bonis locata ipe pacificus dicit:

Vinea mea coram me est.] **C**or in ipso vinea sua existit: quia perditis malis agricolis sanctā ecclēsiā per bonos doctores: respectu benigno erudit.

Cui dicit: **M**ille tui pacifici z ducentis his qui custodiūt fructus eius.

Qui sunt isti pacifici: qui mille dicuntur esse z ducēti: nisi illi superiores argēteos: quos perferre dimittim' pacē per eoz rū distributionē cum sanctis nobis ipis acquirimus. **A**nde z in euāgelio dñs precipit. **F**acite vobis amicos de mammona iniquitatis: vt cum defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. **S**ed quid per ducētos intelligimus: nisi duplicem

retributionē q̄ acq̄rimus. **¶** In hoc mū
do perfecte p̄ x̄po oīa terrena cōtempnī
mus. **¶** Dille ergo ⁊ ducēti ecclesie argen
tei existūt: qz dūz fideles quīqz oīia que
possidēt: ex toto relinquūt: ⁊ pacē sibi coz
scitis faciūt: ⁊ p̄sentis vite remunerationē
cū celesti percipiūt. **¶** Et hoc est qđ domin⁹
in euangelio ait: Amen amen dico vobis
nemo est qui reliquerit domū: aut fratres
aut sorores: aut patrē: aut matrē: aut fili
os: aut agros: p̄pter me ⁊ p̄pter euange
līū qui non accipiet centies tantū: nūc in
tempore hoc domos: ⁊ fratres: ⁊ sorores:
⁊ matres: ⁊ filios: ⁊ agros cū persecutiōi
bus: ⁊ in seculo futuro vitā eternā. **¶** Sed
quibus ista remuneratio sic duplicat: nisi
his qui custodiūt fructus eius. **¶** Qui sunt
autē qui fructus vinee custodiūt: nisi illi
qui in sancto opere qđ inceperūt perseue
rātes existūt? **¶** Opus em̄ qđ sancto deside
rio incipit: si cōstantia mētis vsqz ad finē
non tenet sine fructu habet: quia immatu
re ab hoc vnde p̄cesserat vacuat. **¶** Ideoqz
dominus in euangelio ait: Qui perseuera
uerit vsqz in finē: hic saluus erit. **¶** Sequit̄
sponsus ⁊ dicit:

¶ *Qui habitas in hortis ami
ci auscultant: fac me audire vo
cem tuam.]*

¶ *Sp̄sa in hortis habitat: quia sancta ec
clesia: vel quelibet sancta aīa in fructifi
catiōe virtutū mentē versat. **¶** Cū⁹ vocem
sponsus audire desiderat: quia in hoc sū
mopere x̄po placet: vt per sectus qui libet
vir infirmos: quosqz verbo sancte p̄dica
tiōis ammoneat. **¶** Amici em̄ auscultant:
quia fideles in ecclesia vt amicus sp̄sī lo
quē: p̄lo desiderio expoētāt. **¶** Et notandū
qđ amicus est qui auscultat: quia qui deū
mēte integra diligit: p̄dē cantē quē dili
git libēter audit. **¶** Ande in euangelio dicit̄:
Qui est ex deo: verba dei audit. **¶** Sed qz
dū ecclesia veritatē predicat: multi nō in
telligūt: multi quod percipiunt: praou in
tellectu subuertūt. **¶** Ideo ammonent vt p̄
dicut. **¶** Respondit sponsus ⁊ dicit:*

¶ *Fuge dilecte mī: ⁊ assimula
re capree hinnuloqz ceruoz su
per montes aromātū.]*

¶ *Dilectus fugit: quia a reprobis cordib⁹
se ne intelligat abscondit. **¶** Dum em̄ repro
be mentes ad audiēda vel legenda verba
dei peruersa intentiōe accedūt: digno ius
dicto veritatē inueniūt: quā digno appeti
tu nō requirunt. **¶** Ande ⁊ ip̄a dei sapiētia
dicit: Querēt me mali: ⁊ non inuenient.
¶ Sed fugiēs reprobos: dilectos montes
aromātū petit: quia peruersos dimittens
sanctas aīas visitare nō d̄cinit: que ⁊ per
cōtemplationē excelsē sūt: ⁊ per cōfectio
nes virtutū odorifera vngenta secū ferit.
¶ Super hos mōtes dilectus capree ⁊ hin
nulo ceruoz assimulat: quia in cordibus
sanctoz viroz manifestat: qđ pia charita
te humanitatē pro nobis assumpsit. **¶** Qui
dū ex patribus antiquis natus fuit: quasi
exterius hinnul⁹ sicut dicitū est: superius
venit. **¶** Qui dū esset diues: pauperē se vt
nos ditaremur fecit: ⁊ dūz esset super oīa
excelsus: humilitatē nostrā ineffabili d̄le
gnatiōe suscepit. **¶** Cui immensas gratias
quoadusqz viuim⁹ reddamus: cui pro no
bis tradito in mortē: ⁊ resurgenti in imor
talitatē nos sp̄os: ⁊ spiritū ⁊ corpus debet
mus. **¶** Qui viuūt ⁊ regnat cū deo patre in
vinitate sp̄itus sancti: per infinita secula
seculorum Amen.*

¶ *Expositio beati Gregorij pa
pe super Lantica canticoz felici
ter explicat. Impressa Basilee
Anno dñi. Milleesimoquadrin
getesimo nono gesimo sexto. Die
vero decio tertio Abēlis martij.*

¶ *Laus deo.*